

Digitalt
skoleløft

10

12
Former
byen for
fremtiden

Råd for
et godt
seniorliv

14

16
Tips til en
kulturell høst

BERGEN
KOMMUNE

BERGENSEREN

INNBYGGERMAGASIN FRA BERGEN KOMMUNE

NUMMER 3 SEPTEMBER 2019

**BRUK
STEMMEN
DIN**

Side 4

NETTSIDENE
VÅRE

De fleste notisene på denne siden er hentet fra www.bergen.kommune.no. Her finner du daglig siste nytt fra kommunen og aktuell informasjon om kommunens tjenester. Du kan også abonnere på nyhetene ved å gå inn på w.bergen.kommune.no/hvaskjer

BERGENSEREN

Bergenseren er et informasjons-magasin utgitt av Bergen kommune. Magasinet skal informere om hva kommunen holder på med, hvilke kommunale tilbud byens innbyggere kan benytte seg av, og hvilke rettigheter og plikter innbyggerne har. *Bergenseren* kommer ut 4 ganger i året.

EVA HILLE
ANSVARLIG REDAKTØR
KOMMUNIKASJONSdirektør
eva.hille@bergen.kommune.no

NINA BLÅGESTAD
REDAKTØR
nina.blagestad@bergen.kommune.no

ANN-KRISTIN LOODTZ
ann-kristin.loodtz@bergen.kommune.no

ANDREW M.S. BULLER
andrew.buller@bergen.kommune.no

VIBEKE LINN BLICH
vibekelinn.blich@bergen.kommune.no

NINA JOHNSEN
nina.johnsen@bergen.kommune.no

SEKSJON INFORMASJON
Redaksjonen avsluttet 23. august.
Neste nummer kommer i desember.

redaksjonen@bergen.kommune.no
innbyggjerservice@bergen.kommune.no
Tlf. 55 56 55 56

FORSIDEFOTO
Nina Blågestad

LAY-OUT Alf Gundersen AS
TRYKK Schibsted Trykk Bergen AS
OPPLAG 128 000
DISTRIBUSJON Posten

Distribuert til alle husstander og næringsvirksomheter i Bergen kommune.

Badesesongen er ikke over

Sommersesongen på Nordnes sjøbad varer helt frem til 29. september. Badet holder åpent hverdager fra klokken 07.00 til 20.00 og fra 10.00 til 20.00 i helgene. Etter høstferien åpner sjøbadet for vinterbading i sjøen hver torsdag mellom klokken 17.00 og 20.00. Første vinterbad er torsdag 17. oktober. På sjøbadet er det også badstue, kafé og treningsmuligheter.

w.adoarena.no

ÅPNET: Ingrid Olsen er en av de ansatte ved MO-senteret i Eidsvåg.

Nytt Mottaks- og oppfølgings-senter i Eidsvåg

2. september åpnet det fjerde MO-senteret i Bergen dørene. MO-senteret gir et helse- og sosialfaglig tilbud til rusavhengige og er åpent mandag til fredag fra klokken 09.00 til 14.00.

I lyse og trivelige lokaler tilbyr de matservering, utdeling rent brukertustyr, helserom, samtaler, sosialt samvær

og hjelp til kontakt med hjelpeapparatet. Senteret har rom som dekker ulike funksjoner og aktiviteter og uteområde med veranda, røykeskur og hundeparkering på baksiden. MO-senteret ligger i tilknytning til det gamle kommunehuset i Eidsvåg. Adressen er Jordalsveien 1.

Skal du søke tilskudd?

På tilskuddsportalen på kommunens nettside finner du oversikt over alle kommunale tilskudd. Mange tilskudd har løpende frist og du kan søke frem til potten er tom. Det gjelder for eksempel arrangementsstøtte innen idrett, aktivitetstiltak, lokal kulturaktivitet, tilskudd til internasjonal utveksling for ungdom og tilskudd innen områdesatsing. Se flere tilskuddsordninger og tilskudd med frist i høst på:

[w. tilskudd.bergen.kommune.no](http://w.tilskudd.bergen.kommune.no)

Stadig flere elbil-ladere

Bergen kommune tilbyr i dag mer enn 200 ladepunkter for elbiler, fordelt på offentlig tilgjengelig ladere og ladere for beboere. I august åpnet fire nye ladere på Holbergsallmenningen, samt seks ladere reservert for bildeling (bildet). Her er det bygget 32 ladepunkter, og flere vil bli satt i drift etter som behovet øker. I kommunale boligparkeringsanlegg pågår arbeidet med å installere minst 70 nye ladepunkter før året er omme. Det vil si at kommunen vil tilby til sammen rundt 300 ladepunkter innen utgangen av 2019.

FOTO: HÅVARD PRESTEGÅRDEN

Husk å sjekke båndtvang

Det er lovbestemt båndtvang for hunder i Norge mellom 1. april og 20. august. Men i Bergen kommune skal hunder holdes i bånd der husdyr har rett til å beite og faktisk beiter i perioden 1. april til 31. oktober. I store deler av Bergen er det ellers båndtvang hele året, for eksempel på turveier, rasteplasser og skiltede turstier i populære tuområder. Bergen kommunes har tre hundeluftegårder: ved Tveitevannet, på Tennebekk eller ved Liavatnet i Åsane.

w.bergen.kommune.no/bandtvang

FOTO: VIBEKE BLICH

EUROPEISK MOBILITETSUKE
16.- 22. SEPTEMBER

Bli med på Mobilitetsuken

Under Europeisk Mobilitetsuke fra 16. til 22. september setter vi fokus på hvordan du kan reise mer miljøvennlig og samtidig dekke transportbehovet ditt. I år er hovedbudskapet for Mobilitetsuken å reise effektivt og trygt med aktiv transport.

Det blir sykkelverksted i bydelene, premiering av gående, syklende og kollektivreisende, frokostseminarer med fokus på hvordan vi tilrettelegger for gående og syklende i Bergen, Sykkelfilmfestival på Litteraturhuset, transportsykkeltreff og konkurranser knyttet til appen Bergen GÅ. I tillegg skal Bergen Bysykkel

kel ha innflytningsfest i sine nye lokaler og Langhaugen Videregående arrangerer sykkeltoget for elever på Landås.

Lørdag 22. september markeres Bilfri dag ved å stenge området rundt Vaskerelven, Engen og Vestre Torggaten for biltrafikk, og gatene og Torgallmenningen fylles med ulike aktiviteter. Blant annet blir det aktivitetssløype for barn og sykkelshow med egen trialbane som du kan prøve.

Følg Mobilitetsuken i Bergen på Facebook for oppdatert informasjon om tid og sted for alle aktivitetene.

FOTO: ANDREW BULLER

Finn et aktivitetstilbud for deg som sliter psykisk

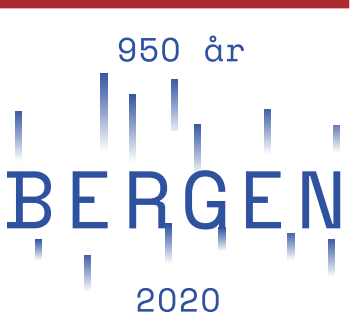
Fredheim kurs- og aktivitetshus på Kalfaret arrangerer ulike kurs og aktiviteter for mennesker med psykiske helseplager. Stedet er åpent for deltakere fra hele kommunen og det er bare å møte opp. På høstprogrammet er blant annet samspillgruppe med ledige plasser. I tillegg til en rekke kurs og aktiviteter, har Fredheim åpent hus hver mandag og onsdag fra klokken 10.30 til 14.30 og

tirsdager fra klokken 14.00 til 18.00. Mandager og onsdager er det drop-in omvisning for nye deltakere og studenter.

Gå inn på Fredheim sine sider på internett og se våre kurs, grupper og treffsted! Søknad Fredheim kurs- og aktivitetshus på www.bergen.kommune.no. Det finnes også aktivitetstilbud for samme målgruppe i bydelene.

Legg fram budsjettet

Kva vil kommunale tenester koste i 2020 og kva ønskjer byrådet å bruke pengar på i åra som kjem? Svaret på det får du onsdag 25. september. Då legg byrådet fram sitt framlegg til budsjett for 2020 og handlings- og økonomiplan for 2020–2023. Budsjettet vert gjort offentleg i samband med bystyret sitt møte klokka 10.00. Du kan sjå framlegginga direkte på web-tv og lese alt om budsjettet på nettstaden til kommunen. Politikarane på bystyresida vil arbeide vidare med budsjettet gjennom hausten. Det vert først endeleg vedtatt av det nye bystyret på møtet i desember. w.bergen.kommune.no/budsjett

BERGEN
FOR MEG:

Bergen er best, mye bedre enn Oslo og Drammen. Det beste er folkene, smilende og sosiale. Dessuten er naturen så pen, sier Nasreen Ali (27). 28. juli begynte hun å jobbe hos Mat og prat, et kvalifiseringstiltak for innvandrere. De lager mat fra ulike verdenshjørner til kafeen på Engen, kafeen i Nygårdsparken og til catering. – Jeg elsker å lage mat. Drømmen min er å få meg jobb i klesbutikk, eller en kantine. Nasreen kom fra Pakistan til Bergen for syv år siden, midt i desember. – Det var litt vanskelig i begynnelsen, men nå trives jeg veldig godt. Mine to barn på 2 1/2 og 5 år snakker skikkelig bergensk!

Neste år skal hele Bergen feire 950-årsjubileum. Planleggingen er i gang. Har du eller din organisasjon lyst til å bidra i feiringen, kan du ta kontakt på e-post: bergen950@bergen.kommune.no

FOTO: ANN-KRISTIN LOODTZ

EVA HILLE
KOMMUNIKASJONSdirektør
BERGEN KOMMUNE

Valget er ditt!

Kommunevalget står for døren og i høstens utgave av Bergenseren har vi lagt vekt på å ta frem informasjon som kan være nyttig når du skal stemme frem det partiet og kommunepolitikkerne du mener bør styre byen vår de neste fire årene.

Bergenserne engasjerer seg vanligvis litt mer enn gjennomsnittet. Det kan også vise seg ved kommunevalget 9. september. Ved forrige kommunevalg var valgdeltakelsen i Bergen kommune på 62,1 prosent sammenlignet med landsgjennomsnittet på 60,2 prosent. De fleste av oss mener at demokratiet er dyrebart og vi ønsker å slutte opp om valgfrihet og medbestemmelse i livene våre. Derfor er det viktig at vi alle deltar og gir vår stemme i årets kommunevalg.

Høsten byr på flere valg og det er mange muligheter for medbestemmelse. Når vi skal utvikle byen inviterer vi med innbyggere, næringsliv, forskning og flere til å delta på en ny møteplass som vi kaller Bylab. Vi tror engasjementet og økt deltakelse fra innbyggere med ulik bakgrunn og kompetanse gir en byutvikling som er bedre tilpasset oss som bruker byen.

Flere eldre velger å bli boende hjemme så lenge helse og praktiske forhold gjør det mulig. I Bergenseren tar vi frem fem gode seniorråd som kan bidra til større valgfrihet i alderdommen.

Denne høsten starter vi opp med en rekke nye og spennende aktiviteter for liten og stor. Her er det bare å velge og vrake seg frem til det du velger å bruke tiden din på.

Med ønske om godt valg og en trivelig høst!

Eva Hille

– Hvorfor stemmer du?

Sindre Svendheim, 21 år

– Fordi det er viktig for demokratiet og det er viktig å si sin mening om hva som er viktig for samfunnet.

Dette er mitt første kommunevalg, og det blir litt andre prioriteringer enn ved stortingsvalget.

Snorre Hjartnes, 25 år

– Fordi jeg vil at byen skal bli styrt av noen som tenker fremtidsrettet og helhetlig. Det føles

nesten som en plikt, hvis jeg ikke stemmer, kan jeg heller ikke klage, og jeg liker å klage.

Emily Adjei, 22 år

– For å ta del i hvordan byen skal formes og for å være med å bestemme.

Ved lokalvalg er din stemme enda mer

viktig. Det er bedre å stemme blankt enn å ikke stemme, da sier du i hvert fall «hei, jeg er ikke enig i noe».

Anne Tømmebrakk, 21 år

– Det er bedre å bruke stemmeretten enn å la den gå til «waste», selv om du ikke er enig i alt. Det å kunne

stemme er et privilegium ikke alle har.

Kristian Lammedal Fleten, 18 år

– Fordi jeg har lyst til å være med å bestemme min egen fremtid, og å gjøre en forskjell. Det er første

gang jeg stemmer. Jeg skal bruke litt tid på å lese meg opp på hvem jeg er mest enig med.

Valget er ditt

Kommune- og fylkestingsvalget er mandag 9. september. Det er kun velgere som er manntallsførte i Bergen, som kan stemme i Bergen på valg-dagen. Er du registrert som bosatt i en annen kommune, må du forhånds-stemme. Husk legitimasjon når du skal stemme!

TEKST OG FOTO: NINA BLÅGESTAD OG ANN-KRISTIN LOODTZ

Her stemmer du på valgdagen

I Bergen er valglokalerne åpne fra klokken 09.00 til klokken 21.00 på valgdagen. Du kan stemme i alle valglokaler i kommunen.

Arna bydel:

- Ytre-Arna skole
- Ådnemarka skole
- Lonehallen

Bergenhush bydel

- Grieghallen
- Vitalitetscenteret på Møhlenpris
- Nordneshallen
- Haukeland skole
- Hellen skole
- Rothaugen skole

Fana bydel

- Kaland skole
- Kirkevoll skole
- Skjold skole
- Fana kulturhus
- Paradis skole
- Sædalen skole

Fyllingsdalen bydel

- Bønes skole/ Bønes arena
- Lynghaug skole
- Ortun skole
- Varden skole

Laksevåg bydel

- Olsvikhallen
- Vadmyra skole
- Alvoen skole
- Frøyahallen
- Laksevågshallen

Ytrebygda bydel

- Sandsliahallen
- Rå skole
- Ytrebygda skole

Årstad bydel

- Ny-Krohnborg senter for oppvekst, idrett og kultur
- Ulriken bydelshus
- Slettebakken skole
- Haukelandshallen

Åsane bydel

- Eidsvåg skole
- Tertnes skole
- Mjølkeråen skole
- Haukedalen skole
- Hordvik skole
- Kyrkjekrinsen skole
- Rolland skole
- Flaktveithallen

Her kan du forhåndsstemme

Du kan forhåndsstemme til og med fredag 6. september. Er du folkeregistrert i en annen kommune enn Bergen, må du huske å forhåndsstemme. På valgdagen kan du kun stemme i hjemkommunen din.

- Innbyggerservice, Kaigaten 4
- Fana bibliotek
- Hovedbiblioteket
- Lagunen
- Landås bibliotek
- Loddefjord bibliotek
- Oasen bibliotek
- Åsane bibliotek

- Høgskulen på Vestlandet, campus Kronstad
- IKEA
- Laksevåg senter
- NHH biblioteket
- Ny-Krohnborg kultursenter
- Sletten senter
- Studentsenteret
- Øyrane torg
- Fanatorget
- Haukeland universitetssjukehus

Se w.bergen.kommune.no/valg for detaljer om åpningstider

Husk at du må ha med legitimasjon for å stemme!

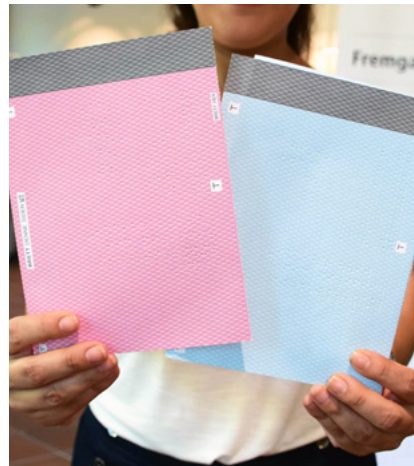
Hvem har stemmerett?

■ For å ha stemmerett ved et kommunestyre- og fylkestingsvalg, må du ha fylt 18 år i løpet av valgåret. Personer som ikke er norske statsborgere, kan stemme dersom de har stått innført i folkeregisteret som bosatt sammenhengende i Norge de tre siste årene før valgdagen. Statsborgere fra nordiske land og som er blitt folkeregistrert som bosatt i Norge senest 30. juni, kan også stemme ved kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Stemme fra utlandet?

■ Du kan stemme ved norske utenriksstasjoner i utlandet, og er selv ansvarlig for å stemme så tidlig at stemmen din kommer frem med normal postgang til riktig kommune innen klokken 17.00 tirsdag 10. september.

To valg, to stemmesedler

■ Valg av stemmeseddel avgjør hvilket parti du stemmer på. Hvis du vil være med på å påvirke hvilke kandidater som blir valgt inn for partiet, kan du endre på stemmeseddelen.

Husk at det er to valg: Kommunestyrevalget har rosa og fylkestingsvalget blå stemmeseddel. Det betyr at de som er folkeregistrert i Bergen, kan stemme på partilister til Bergen bystyre og til Vestland fylkesting.

Ved kommunestyrevalget:

1. Gi personstemme: sett et kryss i ruten foran navnet til kandidatene du vil stemme på. Du kan gi personstemme til så mange kandidater du vil.

2. Slengere: gi personstemme til kandidater på andre lister. Skriv kandidatnavn fra andre partier eller grupper i et eget felt på stemmeseddelen. Hvor mange kandidatnavn du kan føre opp, står på stemmeseddelen. Dette gjelder bare for kommunestyrevalget.

Vær oppmerksom på at hvis du gir personstemme til en kandidat fra et annet parti, vil en såkalt listestemme bli overført til det andre partiet.

Ved fylkestingsvalget:

Gi personstemme: sett et kryss i ruten foran navnet til kandidatene du vil stemme på. Du kan gi personstemme til så mange kandidater du vil.

Dette er Bergen bystyre

■ Bystyret er Bergen kommunes øverste myndighet og ledes av ordføreren. Bystyret består av 67 folkevalgte representanter. Bystyret trekker opp hovedlinjene i lokalpolitikken, det er bystyret som bestemmer hvordan byen og kommunens tjenester skal utvikles. Bystyret har det øverste økonomiansvaret i kommunen, og fordeler pengene kommunen har til rådighet gjennom budsjettprosessen hver høst. Det er også bystyrets oppgave å føre tilsyn og kontroll med kommunens virksomhet. Bystyret har møter en gang i måneden. Publikum kan følge møtene fra galleriet i Det gamle Rådhus eller via web-tv på bergen.kommune.no/webtv. Møtene i bystyret ledes av ordføreren.

Dette gjør byrådet i Bergen

■ Siden år 2000 har Bergen hatt kommunal parlamentarisme. Byrådet tilsvarer regjeringen i rikspolitikken. Byrådet leder kommunens administrasjon, innstiller til bystyret og er ansvarlig for gjennomføring av bystyrets vedtak. Når vedtakene er gjort i bystyret, er det byrådets oppgave å påse at de blir utført. Byrådet har også myndighet til selv å bestemme i en rekke saker. Byrådet består av byrådsleder (tilsvaret statsminister) og for tiden seks byråder (tilsvaret statsråder), som leder hver sin byrådsavdeling (tilsvaret departement) i kommunen.

Nytt i år: digitalt valgkort

■ I år får stemmeberettigede i Bergen kommune valgkort sitt digitalt eller på papir. Dersom du har reservert deg mot elektronisk post eller ikke har bekreftet din digitale informasjon i kontakt- og reservasjonsregisteret, får du valgkort på papir tilsendt i postkassen som ved tidligere valg. Velgere som får digitale valgkort, får SMS med lenke til valgkortet når det er tilgjengelig. Du trenger ikke ha med valgkortet for å stemme, men det sparer deg for tid dersom du har klart digitalt valgkortet på mobiltelefonen eller tar med tilsendt valgkort når du skal avgi din stemme.

Slik stemte vi sist

■ Ved kommunevalget i Bergen i 2015 fikk Arbeiderpartiet 37,8 prosent av stemmene, Høyre 22,1 og Fremskrittspartiet 8,7 prosent. Til sammenlikning var landsgjennomsnittet for de samme partiene 33, 23,3 og 9,5 prosent.

I Bergen fikk Sosialistisk Venstreparti 7 prosent, Kristelig folkeparti 6 prosent, Miljøpartiet De Grønne 6 prosent, Venstre 5,5, Rødt 2,3, Senterpartiet 2, Pensjonistpartiet 0,8, Feministisk Initiativ 0,5, Demokratene i Norge 0,4, Partiet de Kristne 0,4, Kystpartiet 0,2 og Folkemakten 0,2 prosent.

Det var 15 partier som stilte liste i 2015. I år stiller 16 partier liste. Nye er Folkeaksjonen Nei til mer pompenger, Liberalistene, Norges Kommunistiske Parti og Piratpartiet. Feministisk Initiativ, Kystpartiet og Folkemakten stiller ikke liste i 2019.

Bergenserne engasjerer seg vanligvis litt mer enn snittet. Valgdeltakelsen i Bergen kommune var på 62,1 prosent ved forrige kommunevalg, mens landsgjennomsnittet var på 60,2 prosent. Ved stortingsvalget for to år siden var valgdeltakelsen i Bergen på hele 81,9 prosent, mens landsgjennomsnittet på 78,3 prosent.

Se flere resultater på [w valg.no](http://w.valg.no)

Lurer du på noe?

■ Spør oss gjerne på Facebook. Vi svarer så raskt som mulig. Du kan også kontakte oss på e-post og telefon.

Hva skjer etter valget?

Det nye bystyret overtar

30. oktober, og avhengig av valgresultatet dannes det eventuelt nytt byråd i løpet av høsten.

Mandatfordeling i bystyret

Bystyrets kontor administrerer valgopp-gjøret i Bergen. Når opptellingen av stemmer er ferdig, foretas mandatfordeling for partiene i bystyret og kåring av kandidater fra de ulike partiene. Så skal Valgstyret ha møte så snart møteboken er klar, etter planen 16. eller 17. september, for å godkjenne valgstyrets protokoll.

Valget godkjennes i det første møtet til det nye bystyret, som i år faller på 30. oktober. Det sittende bystyret har sitt siste møte 25. september.

Byrådet

Om partiene i det sittende byrådet til sammen har flertall i bystyret, kan de velge å bli sittende, alternativt med å bytte noen av medlemmene.

Om de ikke har flertall i bystyret, vil det bli et byråds-skifte. Da er det den sittende ordføreren som etter politiske sonderinger skal peke ut en byrådsleder kandidat. Denne personen får da å oppgave å gå i politiske forhandlinger for å danne et nytt byråd. Om det ikke er mulig å få et byråd med flertall i bystyret, kan resultatet bli et mindretallsbyråd.

Om denne prosessen tar tid, vil den nye ordføreren måtte fortsette med arbeidet for eventuelt å peke på en ny byrådsleder kandidat.

Byrådets plattform og tiltredelseserklæring

Partiene som blir enige om å danne byråd, vil utarbeide en felles politisk plattform. På det første bystyremøtet etter at nytt byråd er dannet, vil de legge frem sin tiltredelseserklæring som tar utgangspunkt i den politiske plattformen. Byrådets plattform og tiltredelseserklæringen er selve fundamentet for hvordan byrådet vil styre kommunen. Den nye plattformen vil du kunne lese på nettsidene til byrådet under w.bergen.kommune.no/politikk når den er klar.

Mer om reglene

Hvordan man gjennomfører et byråds-skifte, er regulert gjennom kommunelovens §19a og Reglement for byrådet.

F facebook.com/valgibergen
E valg@bergen.kommune.no
T 55 56 55 56 / 55 56 64 04
w bergen.kommune.no/valg

Slik tenker partiene

Samtlige 16 partier som stiller lister til valget i Bergen, har fått tre spørsmål om saker som mange er opptatt av: Satsing innen oppvekst, eldreomsorg og klimavennlig byutvikling. Her kan du sammenligne alle som stiller lister til kommunevalget i Bergen.

HOVEDSAKER

Hvilken sak eller saker mener ditt parti er de viktigste ved kommende valg?

1. Hva er den viktigste satsningen innen oppvekst?
2. Hvordan vil dere prioritere innen eldreomsorg?
3. Hvilke grep vil ditt parti ta for klimavennlig byutviklingen i Bergen?

ARBEIDERPARTIET

FOTO: THOR BRØDRESKIFT

Toppkandidat:
Roger Valhammer

En mer miljøvennlig og rettferdig by, med sterkere fellesskap, små forskjeller og store muligheter for alle.

1. Gratis SFO med et gratis måltid til Bergens barn, slik at ingen faller utenfor fellesskapet. I dag er det mange som velger bort SFO på grunn av pris.
2. Vi vil ha best mulig, ikke billigst mulig eldreomsorg. Flere sykehjemsplasser og et klart nei til stoppeklokkeomsorgen og privatiseringen til høyrresiden.
3. Bybanen er Norges viktigste klimaprojekt, den gir Sandviken renere byluft og Åsane et kjempeløft. Barnehageplass i gangavstand for alle er også viktig. Bergen må vokse på en sunn og miljøvennlig måte.

[w apibergen.arbeiderpartiet.no](http://apibergen.arbeiderpartiet.no)

DEMOKRATENE

FOTO: VIBEKE BLICH

Toppkandidat:
Hilde Bjørkhaug

Innbyggerne skal oppleve i trygghet i hverdagen. Vi ønsker derfor å ha fokus på oppvekstvilkår og eldreomsorg. Politiets ressurser må økes. Demokratene vil fjerne bomringen. Store veiprosjekter er statens ansvar.

1. Å skape og ivareta trygge kompetente læringsmiljøer for alle elever er viktig. Skolehverdagen skal være meningsfull. Nulltoleranse for mobbing i skolen. Yrkesfagene må styrkes.
2. Hvor godt et samfunn fungerer, kan måles i hvordan de svakeste ivaretas. Å sikre de svakeste gode, offentlige tjenester innen pleie og omsorg engasjerer oss sterkt.
3. Kommunal støtte til utskifting av ikke-rentbrennende oppvarmingskilder. Bussparken bør over på elektrisitet og gass. Senke takstene på kollektive transportmidler.

[w demokratene.no](http://demokratene.no)

FOLKEAKSJONEN NEI TIL MER BOMPENGER

FOTO: FNB BERGEN

Toppkandidat:
Trym Helge Aafløy

Hovedsaker for Folkeaksjonen er en mer edruelig økonomisk politikk i Bergen. Dette vil vi gjøre gjennom få fjernet de 15 nye bommene som er satt opp, og stoppe Bybanen til Åsane, som er alt for dyr for byen vår.

1. Innen oppvekst vil vi prøve å øke barnehagedekningen innen hver skolekrets. Bare bydelsvis dekning er ikke godt nok, og gir mer bilkjøring.
2. Full dekning og bedre innhold i hverdagen for sykehjemsbeboere, inkludert kulturtilbud fra kulturskolen.
3. Kommunen skal bli klimanøytral med egne bygninger og kjøretøy. Bedre skoleveier så flere foreldre slipper å kjøre barna til skolen = lavere utslipp.

[w neitilmerbompenger.no](http://neitilmerbompenger.no)

FREMSKRITTPARTIET

FOTO: ELIN EIKE WORREN

Toppkandidat:
Tor Woldseth

Fremskrittspartiet vil fjerne ytre bomring og eiendomsskatten, bygge flere sykehjem, ha kjøkkenet tilbake på sykehjemmene og sikre eldre reell valgfrihet i hverdagen.

1. FrP vil etablere Oppvekst Pluss-anlegg i alle bydeler. Oppvekst Pluss samler det beste i nærmiljøet – barnehage, skole, idrett og kultur – på én plass, med åpningstider utover skoletid.
2. FrP vil bygge flere sykehjem og Omsorg Pluss-boliger raskere og ha kjøkkenet tilbake på sykehjemmene. Vi ønsker fritt brukervalg på hjemme-tjenestene slik at eldre selv skal kunne velge hvem som skal hjelpe dem i hverdagen.
3. FrP vil styrke kollektivtilbudet i Bergen. Vi ønsker den mest kostnadseffektive og fleksible løsningen. Derfor sier vi nei til bybane til Åsane og ja til et godt busstilbud som er tilgjengelig for folk der de bor.

[w frp.no/ditt-fylke/vestland/bergen](http://frp.no/ditt-fylke/vestland/bergen)

HØYRE

FOTO: HANS JØRGEN BRUN

Toppkandidat:
Harald Victor Hove

Høyre vil at Bergen skal være en by du har råd til å bo i, hvor vi har Norges beste skole og hvor de eldre blir møtt med trygghet og valgfrihet i eldreomsorgen. Det er Bergen på sitt beste.

1. Tidlig innsats. For å gi alle barn et godt utgangspunkt i livet trenger vi flere pedagoger i barnehagene og satse på lesing, skriving og regning med flere dyktige lærere i skolen.
2. Alle eldre skal bli møtt med trygghet, valgfrihet og kvalitet. Vi trenger flere hjemmesykepleiere og flere eldreboliger. Alle skal selv bestemme hvor de vil bo, og mer over egen hverdag.
3. Styrke kollektivtilbudet og sikre bysykler i bydelene. Bergen skal bli en effektiv kommune som sier ja til kreative initiativ som bygger en bærekraftig by folk har lyst til å bo i. Kombinert med videre utbygging av landstrøm i havnen er dette noen av tiltakene for en mer klimavennlig by.

[w hoyre.no/vestland/bergen](http://hoyre.no/vestland/bergen)

KRISTELIG FOLKEPARTI

FOTO: OLE STIAN JØRGENSEN

Toppkandidat:
Håkon Pettersen

KrF går til valg på å fullføre boligløftet slik at alle med utviklingshemning får rett på bolig, bygge Bybanen til Åsane og innføre kommunal engangsstønå for gravide.

1. KrF vil gjøre aktivitetskortet tilgjengelig for alle. Det vil gi alle barn i Bergen mulighet til å delta på organiserte fritidsaktiviteter. Det skaper tilhørighet!
2. KrF vil prioritere økt grunnbemanning på sykehjemmene. De eldre må ha et godt og verdig tilbud, og da ser vi at det er flere hender som trengs.
3. Å bygge Bybanen til Åsane og Spelhaugen, samt endelig få fart på sykkel-satsningen er nøkkelen. Bergen går i riktig retning – KrF er en garantist for at det skal fortsette slik.

[w krf.no/bergen](http://krf.no/bergen)

LIBERALISTENE

FOTO: LIBERALISTENE

Toppkandidat:
Fredrik Jomark

Fjerne alle bompenger i Bergen. Dette gjøres uten å kutte i velferdstjenester. Tallene har vi presentert, i motsetning til FNB. Fjerne eiendomsskatt, redusere byråkrati.

1. De offentlige tilskuddene må følge barnet/eleven slik at gode barnehage og skoletilbud kan utvide. Unge og voksne skal få dele ut kulturmidlene sine selv.
2. Eldre med familie må kunne velge det beste sykehjemmet. Det krever konkurranse. Byrådet forverrer situasjonen og legger ned private plasser.
3. Liberalistene vil ha ren byluft, vi er imot forsøpling av hav og natur. Vi mener derimot at Bergens politikere ikke er i stand til å påvirke verdens klima. Vi vil reversere bystyrets erklæring av “klimakrise” i Bergen.

[w libbergen.no](http://libbergen.no)

MILJØPARTIET DE GRØNNE

FOTO: MDG

Toppkandidat:
Thor Haakon Bakke

Vi prioriterer god politikk for mennesker og miljø, som bybane, bilfrie gater og torg og null cruise. Vi står opp for viktige, men upopulære, gode klima- og bymiljøtiltak som bompenger.

1. Vi må skape en skole som gir barna mestringsfølelse og reduserer prestasjonspresset! Lærere skal bruke tiden sin på elevene heller enn rapportering og byråkrati.
2. Bedre bemanning! Og vi vil skape bedre bomiljø som forhindrer ensomhet, ha kjøkkenet tilbake på sykehjemmene, og styrke tilbud som matvenn og turvenn.
3. Vi vil ha bybane til alle bydeler, stanse byspredningen og nedbygging av naturen, bygge trygge skoleveier og stanse den forurensende cruise-næringen.

[w Bergen.mdg.no](http://Bergen.mdg.no)

NKP BERGEN

FOTO: NKP BERGEN

Toppkandidat:
Alexander Nicolaysen Sørnes

Kamp mot privatisering, fattigdom, bilfritt sentrum, bybane til alle bydeler og omegn i stedet for nye veiprosjekter, ingen bompenger. Styrket helse- og omsorgstilbud, grønn industri i kommunal regi.

1. Styrke bibliotek - og fritidstilbud; barns hverdag skal ikke preges av foreldrenes økonomi. Et bedre tilbud til elever som sliter med det teoretiske, gratis SFO med leksehjelp.
2. Kommunal og ideell drift i stedet for private, da går penger til omsorg i stedet for profit. Heltidsstillinger i stedet for innleie og vikarer. Tilrettelegge for at flest mulig eldre som ønsker det, kan bo hjemme lenger. Bedre mat til de eldre.
3. Vi vil jobbe for et bilfritt sentrum (unntak for næringsvirksomhet, taxi, handikappede), uten bompenger. Bybane bygges ut til alle bydeler i tillegg til Sotra og Askøy. Dette «finansieres» ved å stanse nye veiprosjekter.

[w nkp.no](http://nkp.no)

PARTIET DE KRISTNE

FOTO: PDK

Toppkandidat:
Marita Moltu

PDK vil ha et tryggere barnevern. Si nei til narkotika. Nei til bom og veiprisning. Vi vil bevare og videreføre våre tradisjonelle kristne verdier som trygghet, frihet og respekt for enkeltmennesker.

1. Barn skal ha en trygg oppvekst og beskyttes mot overgrep og omsorgssvikt. Vi vil gi bedre tilrettelagt undervisning for elever med gode evner og elever med faglige og sosiale utfordringer.
2. PDK vil prioritere utbygging av flere sykehjemsplasser og sørge for ressurser med nok tid for den enkelte. Vi vil sikre en god samhandling mellom sykehus, kommunen og pårørende.
3. PDK vil prioritere lokale miljøtiltak for Bergen og omegn knyttet til sjø og lokal luftforurensning. Vi vil stimulere til plastinnsamling og øke panten på gamle vedovner. Vi vil verne om matjorden.

[w dekristne.no](http://dekristne.no)

PENSJONISTPARTIET

FOTO: PENSJONISTPARTIET

Toppkandidat:
Turid Sveen

PP Bergen vil ha fullt fokus på pensjonistenes levekår, at underregulering opphører og pensjonen heves til fattigdomsgrensen i Norge som er 215.000 kroner og få honnørrabatt på strøm og nettleie.

1. Alle barn skal ha de samme rettigheter til skole, fritidsaktiviteter og ferieturer uansett foreldres inntekt.

2. Øke omsorgslønn, hjemmelaget fersk middag til alle eldre, gratis tann- og munnhelse. Øke aktivitetstilbudene for de eldre, minibuss som henter og bringer de eldre til butikkene. Opplæring til håndtering av internettbruk.

3. Landstrøm til alle turistskipene Videreutvikle solcelleenergi. Fornye industriens utslipp til mer naturvennlige energier. Få gratisbussen i sentrum tilbake. Alle de gamle vedovnene må byttes ut med miljøvennlige ovner. Plante frukttrær og bærbusker ved alle busstopp.

[w pensjonistpartiet.no/vestland/bergen](http://pensjonistpartiet.no/vestland/bergen)

PIRATPARTIET

FOTO: OLE STIAN JØRGENSEN

Toppkandidat:
Håvard Hatlevik

Vi vil møte fremtiden med løsninger som ivaretar og utvikler samfunnet basert på demokrati og menneskerettigheter. Vi kjemper for alles rett til innsyn og deltakelse i offentlige prosesser.

1. Barn fortjener en oppvekst som inkluderer og tilbyr gode muligheter for alle. Piratpartiet dyrker mangfoldet, ser på integrering av mennesker som en ressurs og vil legge til rette for at barn får utforske verden med sin nysgjerrighet som utgangspunkt.

2. Vi vil prioritere omsorgsløsninger som er forankret i menneskets egenverdi og legge vekt på mest mulig medvirkning fra brukere og pårørende.

3. Kommunen må sikre fremdrift i utbygging av bybanen, satse på kollektiv-, sykkel- og gangtrafikk og kort reisevei til barnehager. Gode rammer for delingsøkonomi og løsninger der folk kan dyrke egen mat i byen samt andre bærekraftige forbruksmønstre.

[w piratpartiet.no](http://piratpartiet.no)

RØDT

FOTO: ERICA RESTOFTEN

Toppkandidat:
Sofie Marhaug

Kampen mot forskjells-Norge gjennom mer rettferdig skatt, gode offentlige velferdsordninger og mer sosial boligbygging.

1. Noe av det viktigste for Rødt er å stanse kommersielle velferdsprofitorer. I Bergen kommune er omtrent 70 prosent av alle barnehagene private, og stadig flere av disse blir kommersielle. Derfor vil vi at tilskudd kun skal gå til kommunale og ideelle barnehager, og ikke rett i barnehageciernes lommer.

2. Rødt vil ikke sette bestemor ut på anbud, men i stedet ha en god, offentlig eldreomsorg. I tillegg er det nødvendig å bygge flere sykehjemsplasser hvis vi skal dekke de faktiske behovene som er der ute.

3. Rødt vil ha en klimavennlig by for innbyggere – ikke utbyggere. Vi vil begrense den enormt forurensende cruiseskiptrafikken, innføre flere bilfrie soner i sentrum og fjerne parkeringsplasser. Vi støtter også videre utbygging av Bybanen (i tunnel, og ikke over Bryggen), og arbeider for større statlig finansiering av kollektivtransporten.

[w rodt.no/bergen](http://rodt.no/bergen)

SENTERPARTIET

FOTO: OTILIE BRUBÆK STOKSETH

Toppkandidat:
Ove Sverre Bjørdal

Sp vil ha en by med tjenester nært folk, som inkluderer alle og har små forskjeller mellom folk. Vi er mot sentralisering, avgifter og bompenger som urimelig rammer vanlige folk.

1. Sp vil sikre skoler og barnehager nært folk og som er godt vedlikeholdt. Nok lærere og personale.

2. Sikre at en kan bo hjemme så lenge en kan og ønsker, deretter tilbud om sykehjem. Bygge flere sykehjem med god bemanning og legedekning. Sykehjem skal ha eget kjøkken.

3. Grønn by med godt kollektivtilbud, også i utkantene. Lett å gå og sykle. God balanse mellom bolig, jobb, skole, barnehage og fritidsaktiviteter. Fortetning med kvalitet – fortsatt plass til grønne lunger.

[w sp.no/bergen](http://sp.no/bergen)

SOSIALISTISK VENSTREPARTI

FOTO: SV

Toppkandidat:
Mikkel Grüner

SV vil ha en kjempesatsing på offentlig, profittfri velferd, grønn byutvikling for mennesker og miljø, og kamp mot fattigdom fordi en by med små forskjeller er en god by for alle!

1. Alle barn skal ha rett til barnehageplass innenfor sin skolekrets, og SFO skal bli gratis.

2. SV vil ha en profittfri eldreomsorg hvor hver eneste krone går til velferd for de mange, ikke profit for de få. Vi vil avslutte eller utfase alle kontrakter med kommersielle aktører innen eldreomsorgen. For at alle skal få den hjelpen de trenger og fortjener må vi være villig til å investere mer i eldreomsorgen fremover. SV vil derfor blant annet bygge minst 450 nye sykehjems- og omsorgsplasser i Bergen.

3. SV vil ha en rettferdig klimadugnad for Bergen. I løpet av de neste fire årene skal klimagassutslippene ned med minst 40 prosent.

[w sv.no/bergen](http://sv.no/bergen)

VENSTRE

FOTO: HANNE TVEIT

Toppkandidat:
Erlend Horn

Venstre er det liberale miljøpartiet i Bergen. Vi vil ha en grønn og levende by med rent vann, ren luft og en trygg oppvekst for alle barn.

1. Venstre vil ha et mangfoldig skoletilbud som passer ulike barn og vil prioritere at folk får barnehageplass i nærheten av der de bor.

2. Venstre mener at valgfrihet i eldreomsorgen har en stor egenverdi. Vi vil at eldre skal få velge mer selv.

3. Det viktigste for Venstre er å ta vare på naturen vår for kommende generasjoner. Derfor vil vi bygge ut kollektivtilbudet og få ned biltrafikken.

[w venstre.no](http://venstre.no)

Unge stemmer om valget

Barn og unge skal leve lengst med de valgene vi tar i dag. Vi har derfor spurt tre ungdommer fra ulike steder i Bergen om hva de mener er viktig for kommunen i fremtiden, og hvilke råd og oppfordringer de har til de voksne som skal stemme 9. september.

FOTO: NINA JOHNSEN

Stem frem et parti som vil hjelpe med å redde vår fremtid

Av Vilde Hagen Valen, 14 år, fra Bergen sentrum.

Under kommunevalget 2019 synes jeg det er viktig at partiene som blir stemt frem, prioriterer klimakrisen som om «huset vårt står i brann». Det gjelder tross alt fremtiden vår, og hittil gjør vi alt for lite for å redde den.

Politikerne må være med på å tilrettelegge for at vi kan leve på en mer miljøvennlig måte enn vi gjør nå. For eksempel er det mange arbeidsplasser og skoler som ennå ikke har fått kildesortering, noe kommunen burde ordne med. Vi trenger også flere kollektivtilbud. Jeg tror at dersom flere fikk valget, ville de fleste velge å reise kollektivt fremfor privat transport. Det å bygge ut Bybanen, for eksempel, kan være avgjørende for at Bergen blir den miljøbyen den ønsker å være.

Dessuten synes jeg også at det er viktig å bevare fri-luftsområdene, slik som badeplasser og parker i byen. Det er både sunt for naturen og oss med eksosfrie plasser. Min oppfordring til dere som skal stemme er: Stem frem et parti som vil hjelpe å redde vår fremtid.

Hilsen fra en førstegangsvælger

Av Christine Helland Nordnæs, 18 år, fra Natland.

Flere steder i verden er demokratiet under press, og reelle frie valg er en fjern realitet. Så mandag 9. september har vi en viktig jobb å gjøre for demokratiet; nemlig å bruke stemmeretten vi er så heldige å ha.

Kanskje akkurat denne gangen da store velgergrupper er i flyt og det politiske landskapet endrer seg fort, kan min og din stemme være avgjørende. Jeg har i utgangspunktet innsett at partiet som jeg er helt enig med i alt, det finnes ikke. Sannsynligvis finnes ikke ditt heller. Kanskje er man enige i enkeltsaker med ulike partier. Men til

slutt må vi som velgere gjøre det som kanskje ofte er kjernen i politikken, nemlig å foreta vanskelige prioriteringer. Frem til valgdagen bør vi alle bruke tiden aktivt, slik at man til slutt får prioritert bruken av stemmen sin på en gjennomtenkt måte. Lese aviser, se på partiprogram, følge debatter på radio og TV og ikke minst tenke over: Hva slags by og fylke ønsker jeg for fremtiden?

Å ikke bruke stemmeretten kan i realiteten være å gi en stemme til noen du er uenig med. Så bruk stemmeretten du også. Godt valg!!

Lokalvalget har aldri vært så sjokkerende!

Av Janann Sathalingam, 16 år, fra Loddefjord

Når jeg skriver dette kan det se ut til at Folkeaksjon NEI til bompenger (FNP) kan vinne valget i Bergen, men er det så lurt å bli kvitt med bompenger?

De voksne i Bergen burde tenke på ettervirkninger av å leve uten bompenger, og de bør tenke på alt vi kan miste. Det er lett å skjønne hvorfor folk blir lei bompenger, men er folk villige til å betale en stor andel penger til sykehjelp istedenfor en 50-lapp her og der? Jeg føler at vi ikke bør satse på en by uten bompenger, men heller stemme for en by

med forbedret miljø og helseområder.

Som en ungdom, med voksende politisk engasjement, mener jeg at det er tullprat at de voksne stemmer imot bompenger. Uten bompenger hadde nordmenn aldri hatt privilegiet som gratis sykehjelp til barn og gratis skolegang. De voksne burde tenke mer på fremtiden enn seg selv, derfor mener jeg at for eksempel Miljøpartiet burde få flere stemmer enn FNP. Ikke bare det partiet, men partier som vil bygge sykehus, legevakter og slike obligatoriske behov, bør også få et økt antall av stemmene, mener jeg.

Forenkler skolehverdagen

DIGITAL NATURFAGSTIME: Plan for Smart oppvekst skaper en mer digital hverdag. Lærer Gjert Pettersen følger spent med når Pernille Kinden (14) kobler elektriske kretser i naturfags-timen ved Lynghaug skole.

*I naturfagstimen i klasse 9d på Lynghaug skole kobler elevene elektriske kretser digitalt på hver sin datamaskin. – Det er lettere å lære når vi får prøve selv fremfor at lærerne viser på tavlen, sier **Pernille Kinden**.*

TEKST OG FOTO: NINA JOHNSEN

På Lynghaug skole har alle elever og lærere hatt hver sin Chromebook i ett skoleår allerede. Denne høsten ruller Bergen kommune ut den stilte Smart oppvekst-planen med 40 ulike tiltak. Pernille Kinden (14), Kasper Samdal (14) og Alexander Thomassen (15) mener at skolehverdagen har blitt bedre og enklere.

– Vi lærer lettere og mer av å gå inn på nettsider og finne informasjon selv. I dag har vi koblet elektriske kretser digitalt. Tidligere måtte vi tegne for hånd. Det er enklere å plassere kretsene på pc-en, og vi lærer minst like godt av det, sier Samdal.

– Enormt utstyrsloft

Jan Eide, seksjonssjef for HR, digitalisering og virksomhetsstyring i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, forteller at Smart oppvekst er det største kompetanse- og utstyrsloftet i barnehager og skoler på flere tiår.

– Utviklingen er stor hele tiden. Nå er det nødvendig med et stort løft for å komme à jour både med utstyr og kompetanse, sier han.

Seksjonssjefen nevner at Smart oppvekst også innebærer at kommunen skal forbedre den digitale infrastrukturen på skoler, i barnehager og idrettsanlegg. –I tillegg har vi fått på plass flere systemer som forenkler administrasjonsoppgaver

og kommunikasjon mellom hjem og barnehager og skoler. Dette sparer både ansatte og foresatte for tid, sier han.

Setter sikkerhet høyt

Eide understreker at det ligger et stort arbeid med informasjonssikkerhet bak Smart oppvekst.

– Alle skal være trygge på at informasjonen blir trygt forvart når vi tar i bruk nye systemer. Vi kontrollerer alle systemene våre for å være sikre på at de er i henhold til gjeldende personvernlovgivning. Dette har høy prioritet, sier Eide. Han sier at Smart oppvekst endrer hverdagen.

– Foresatte kan kommunisere med

IVRIG: Beyzanur (5) i Solheimslie barnehage er ivrig. – Jeg kan spille spill og ta bilder med nettbrettet, forteller hun.

barnehage og skolen via mobiltelefon. Elevene på ungdoms- og mellomtrinnet får egen Chromebook og kan samhandle med lærer eller medelever på nye måter, sier Eide.

Lettere hverdag

Elevene ved Lynghaug skole forteller at det er en stor fordel at alt skolearbeid nå er på én plass.

– Vi bruker Google Classroom. Alle fag har egen mappe. Der finner vi både tekster og oppgaver, sier Thomassen.

– Alt er mye enklere. Vi slipper å bære bøker til og fra skolen. Det var stress før, legger Kinden til.

8-klassingen Marius Seberg Halvorsen er enig.

– Det er lettere å holde styr på ting. I tillegg kan vi dele dokumenter med lærerne og hverandre, sier Halvorsen.

Eline Hammersland forteller at dette gjør det enklere å samarbeide om en prosjektoppgave.

– Tidligere måtte vi jobbe foran én pc hele gruppen. Nå kan vi jobbe i samme dokument fra hver vår maskin. Det er mye mer effektivt, sier hun.

Gjert Pettersen, kontaktlærer for klasse 9d, forteller at elevene lærer mye av å jobbe i interaktive programmer på datamaskinen.

– Nå kobler de elektriske kretser selv. De lærer mer av det enn om jeg står foran klassen og forteller om elektrisitet, sier Pettersen.

ALT PÅ ÉN Plass: Elevene ved Lynghaug skole sier at det er en stor fordel at alt skolearbeid nå er på én plass. – Vi bruker Google Classroom. Der finner vi alt fra tekster til oppgaver vi jobber med både på skolen og hjemme, sier Alexander Thomassen. (Nummer to fra høyre).

STORT LØFT: – Smart oppvekst er det største kompetanse- og utstyrsloftet i barnehager og skoler på flere tiår, uttaler Jan Eide, seksjonssjef for HR, digitalisering og virksomhetsstyring i Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett.

SMART OPPVEKST

■ Plan for Smart oppvekst i Bergen inneholder 40 ulike tiltak som skal digitalisere og fornye barnehagene, skolene og idrettsfeltet i kommunen.

■ Det er satt av 100 millioner kroner over fire år fra 2019 til 2022.

■ Planen skal sikre et digitalt utstyrsloft. Nye systemer blir tatt i bruk. I tillegg er målet å heve den digitale kompetansen til barn og ansatte.

■ Noen av tiltakene:

○ Fra skolestart i år har samtlige elever på ungdomstrinnet en egen Chromebook. Skolestart 2020 skal dette også gjelde barna på mellomtrinnet.

○ Småtrinnet skal få digitale utstyrspakker til hvert trinn. Barnehagene får digitale grunnpakker til hver barnegruppe.

○ Den digitale infrastrukturen i barnehager og skoler skal bli utbedret.

○ Barnehager og skoler har allerede fått et helt nytt digitalt saks- og arkivsystem i BK360

○ Vigilo, et nytt system innen administrasjon, er på plass. Det ivaretar digital kommunikasjon mellom foreldre og barnehager, SFO og skoler.

Spennende å teste digitalt verksted

*Like før sommerferien fikk avgangselever ved **Damsgård skole** utforske alt fra VR-briller til programmering og droner i et digitalt læringsverksted på Nøstet. – Gøy og spennende å bruke VR-briller, sier Kamile Kruopyte.*

TEKST OG FOTO: NINA JOHNSEN

Kamile Kruopyte synes det var gøyest å teste VR-briller.

– Jeg har brukt det én gang tidligere, men blir fort vant til å bruke slike ting, sier 12-åringen.

Samarbeider

Syvendeklassinger fra Damsgård skole avsluttet forrige skoleår på et digitalt didaktisk verksted hos Etat for skole på Nøstet. Øystein Berentsen, pedagogisk IKT-rådgiver i bergenskolen, forklarer at didaktikk handler om hvordan vi bruker verktøy.

– I et verksted bygger vi ting. I det digitale didaktiske verkstedet jobber vi med å lære hvordan vi bruker digitale verktøy til å bygge kunnskap, sier han.

Mikhaela Nunez og Juan Esteban Ramirez Araujo sitter ved en stasjon der oppgaven er å bygge biler og deretter programmere dem via microbit.

– Vi har programmert tidligere. Det er kjempegøy, sier Araujo.

Han liker best å samarbeide med andre elever om oppgavene.

– Jeg lærer best når vi samarbeider, men at vi samtidig får gjøre tingene på egen hånd, sier han.

Kontaktlærer Kristin Skage sier at besøket til verkstedet på Nøstet er motiverende for elevene. Damsgård skole bruker mye teknologisk utstyr i undervisningen allerede. Hun poengterer at det er viktig at teknologien blir benyttet på rett måte i riktig sammenheng.

– Det er vår jobb som lærere å sikre at alt er i en kontekst som fremmer læring, sier hun.

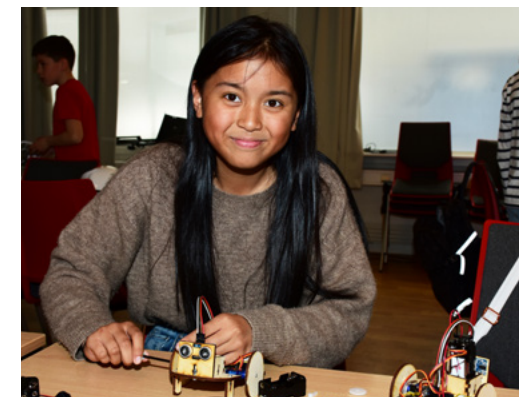
Skal tilby kurs

Etat for skole jobber med å få på plass et kurs til høsten for å sikre at alt det digitale utstyret blir best mulig utnyttet i skolene.

– Vi ønsker å tilby onsdagskurs og -verksted gjennom hele høsten. Tanken er å teste ut en verkstedsmodell på ulike grupper. Noen ganger kan deltakerne komme fra samme skole, mens andre ganger fokuserer vi på ett fag. Innimellom ønsker vi også å invitere både elever og lærere fra forskjellige skoler samtidig, sier Berentsen.

Han nevner at det er viktig at skoler lærer av hverandre. Samtidig trekker han frem at lærere også kan lære mye av barnas innstilling og pågangsmot når det gjelder å prøve ut teknologi.

– Barn er ofte eksperter på digitale verktøy, og det kan derfor lønne seg å ha elever med på kurs, avslutter Berentsen.

DYPT KONSENTRERT:

Kamile Kruopyte fra Damsgård skole er konsentrert når hun tester ut VR-briller under besøket til digitalt didaktisk verksted på Nøstet.

PROGRAMMERER:

Mikhaela Nunez har bygget en bil. Sammen med medelever bruker hun microbit til å programmere den.

Fem spørsmål om KPA 2018

Mette Iversen,
Rådgiver Plan- og
bygningsetaten

Hvorfor er KPA viktig for byen?

KPA viser kommunens arealpolitikk og gir rammer for ny arealbruk i kommunen. Gjennom KPA vedtar bystyret hva som er tillatt arealbruk og hvilke restriksjoner som gjelder. Det er med andre ord KPA som peker ut hvor vi ønsker nye boliger, og hvilke kvaliteter kommunen vil legge vekt på. Plankartet til KPA inneholder også mye informasjon om blant annet fareområder, støysoner, natur- og kulturminneverdier, som har betydning når man skal søke om byggetillatelse eller utarbeide en reguleringsplan.

Hvordan jobber kommunen frem en ny KPA?

Ved starten av en ny bystyreperiode, avgjør bystyret om kommunen skal rullere gjeldende KPA.

Før vi jobber frem en ny KPA, lages det så et planprogram. I planprogrammet sies det noe om formål med planen, hvilke tema som skal behandles og hvilke utredninger som skal utarbeides. Planprogrammet beskriver også hvordan arbeidet skal organiseres. Planprogrammet sendes på høring, og vedtas av bystyret. Langsiktige mål og strategier fastsettes i Kommuneplanens samfunnsdel (KPS). Arealdelen skal følge opp føringer gitt i samfunnsdelen i tillegg til føringer fra statlig og regionalt nivå. I tillegg kommer det en rekke innspill fra offentlige og private aktører og organisasjoner.

Planprogrammet for kommuneplanen ble vedtatt i 2014, Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2015. Og KPA 2018 med tilhørende bestemmelser ble vedtatt i bystyret i juni 2019. Så man kan trygt si at arbeidet med KPA er en krevende prosess.

Hva er din oppgave?

Jeg har vært prosjektleder for arbeidet med utarbeidelse av KPA 2018. Det vil si at jeg har hatt hovedansvaret for koordinering av utredninger, innspill og dokumenter. Selve kommuneplanen er utarbeidet av en prosjektgruppe med dyktige fagfolk hos Plan og bygningsetaten. Selvsagt i tett samarbeid med Byrådsavdeling for byutvikling og byråd for byutvikling.

Fem stikkord som kjennetegner KPA 2018?

- Stram arealstrategi
- Kompakt byutvikling
- Gåby
- Vekt på kvalitet
- Blågrønne strukturer

Hvordan følger dere opp føringer i KPS og KPA?

Plan og bygningsetaten holder på å utarbeide flere strategier som en oppfølging av kommuneplanen (KPS). Gåstrategi for Bergen, Sykkelsstrategi for Bergen og Strategi for sjøfronten i Bergen sentrale deler er nå på høring.

Som en oppfølging av KPA utarbeides det et Program for boligforsyning. Som en del av dette arbeidet vil det blant annet gjennomføres en spørreundersøkelse om boligpreferanser med spesiell fokus på barnefamilier. I tillegg er vi i ferd med å utarbeide en rekke veiledere knyttet til bestemmelsene til KPA.

KPA 2018 planen som former byen

*I sitt siste møte før sommeren vedtok bystyret **Kommuneplanens arealdel 2018-2030**. Den legger rammer for hvordan vi bruker arealene i byen vår. Her er noen hovedtrekk for hva som vil prege byutviklingen de neste årene.*

TEKST: ANN-KRISTIN LOODTZ

De overordnede målene for Bergen kommunes utvikling er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel BERGEN 2030. Den sier at Bergen skal være en aktiv, attraktiv og grønn storby, samt være en foregangskommune på miljø og klima med mål om å være fossilfri innen 2030.

Den kompakte gåbyen

Kommuneplanens arealdel (KPA 2018) tar utgangspunkt i BERGEN 2030. Den er en plan for fremtidens bystruktur: den kompakte gåbyen, der innbyggerne kommer nærmere hverandre, og har gangavstand både til kollektivtilbud og daglige gjøremål. I praksis betyr det at byen skal utvikles uten ytterligere byspredning, men med fortetting i og rundt Bergen sentrum, bydelssentre og kollektivknutepunkt.

Dette er nødvendig for at Bergen skal nå målet om klima- og miljøvennlig byutvikling, og nullvekst i personbiltrafikken. KPA 2018 har derfor en mye strammere arealstrategi enn forgjengeren, basert på både statlige, regionale og lokale føringer, inkludert byveksttalen som skal sikre finansiering til utbygging av miljøvennlige transportløsninger.

Gode bymiljøer

Fire sentrale hensyn i byutvikling er befolkningsvekst, boliger, næringsareal og transport. Planen tar hensyn til en forventet befolkningsvekst på 30 000 innbyggere frem til 2030, noe som vil gi behov for 800-1000 nye boliger hvert år. Samtidig bidrar planen til å redusere transportbehovet og gi økt bruk av miljøvennlige transportformer. Grep i byutviklingen for Bergen er:

• Styrket senterstruktur med utvidede områder for fortetting

Planen legger opp til 31 sentrumskjerner fordelt på alle bydeler, og med Bergen sentrum som den viktigste sentrumskjernen. Av nye senterområder som vil utvikles de neste årene, er Mindemyren, Storanaset i Arna, Dokken og Blomsterdalen.

• En firedeling av byggesonene i byen, med ulike krav til innhold og kvaliteter

Byggesonene styrer utbyggingsmuligheter for bolig-

er og næringsvirksomhet. I KPA 2018 er for eksempel tidligere planlagte byggeområder som ligger langt fra senterområder, tatt ut. De fire byggesonene er: Sentrumskjerner, Byfortettingssone, Ytre fortettingssone og Øvrige byggesone. I byfortettingssonene legges det til rette for høy boligtetthet og parkering i fellesanlegg, i ytre fortettingssone er det krav om gjennomgående gang- og sykkelveger og god tilknytning til skoler, barnehager og andre offentlige tjenester, sentrumskjerner og rekreasjonsområder. Mens i øvrige byggesone er det i liten grad tillatt med nybygging.

• Prioritere og verne om blå og grønne arealer

Når områder rustes opp, prioriteres god tilgang til og forbindelse mellom grønne soner, sjøkant og vann. Som et grep i klimatilpasningen, legger kommunen til rette for at elveløp og områder skal håndtere større mengder overvann.

• Nye krav til boligsammensetning og kvalitetskrav til byrom

Planen legger føringer som skal gi god bokvalitet, bidra til å utjevne levekårsforskjeller og sikre vern om kulturminner og historisk særpreg. Det er be-

FOTO: ANN-KRISTIN LOODTZ

«Bergen er en fremoverlent byutviklingskommune med gjennomføringskraft (...) Gjennom de siste årene er det gjort gode grep med utvidelse av sentrum og fortetting i sentrumsnære bydeler med fokus på nye forbindelser, nye byrom og sosiale tiltak for å skape en god by for alle.»

Fra juryens begrunnelse da Bergen fikk pris som Norges mest attraktive by

stemmelser som skal sørge for blandet bomiljø i fortettingssoner, med boliger som passer både for familier, par og enslige, unge og eldre. Videre skal boligområder ha tilgang til grøntområder og byrom. I Bergen sentrum skal byggehøyden tilpasses omgivelsene, og nye prosjekter må passe inn blant kulturminner og eksisterende bystruktur.

• Redusert arealkrav til boligparkering

I reguleringssaker for ny boligbygging er krav til parkering for hver bolig redusert, samt tilgang til sykkelparkering prioritert opp. Det kan også bygges boliger uten bilparkering.

• Krav til stedsanalyse for å vurdere prosjekter opp mot omgivelsene

Det vil si at man vurderer nye prosjekter opp mot eksisterende nabolag og bylandskap. Kommunen styrker også arbeidet med innbyggermedvirkning og deltakelse i planprosesser.

En by for alle

Inkludering, folkehelse og tilrettelegging for at alle kan delta, er ellers et gjennomgående trekk. KPA 2018 sier blant annet at utvikling av byrom skal tilpasses barn og unge, med krav til universell utforming og tilpasset infrastruktur slik at innbyggere uavhengig av livssituasjon og funksjon har anledning til å bruke og delta i byen.

Bred innspillprosess

Kommunen har gjennomført en omfattende planprosess med to store høringsrunder. Byråden for byutvikling har også gjennomført fire innspillmøter om henholdsvis bolig, transport, næring og blågrønne områder. Byrådet har videre lagt frem egne prinsippaker for bystyret, som handlet om byskikk og byggehøyder, parkering, flystøy, samt næringsareal og fortetting.

Veien videre

Mens KPA 2018 er overordnet, utarbeider kommunen også strategier for prioriterte områder. Bystyret vedtok for eksempel Bergens første arkitekturstrategi og første kulturminnestrategi før sommeren.

Utbygging av boliger gjennomføres i hovedsak av private aktører, innenfor føringene i KPA 2018.

1. **GÅBYEN:** Damsgårdssundet er byfortettingssone med tett boligbygging, og bindes sammen med bysiden av gjennomgående gang- og sykkelvei.

2. **KVALITET:** Aspekter ved byformingen er estetisk opplevelse, nyskaping og ivaretagelse av byens egenart. Dette småhuset i Nøstegaten er tilpasset omgivelsene i høyde og volum, men er utformet i et moderne formspråk.

3. **DEN BLÅGRØNNE BYEN:** Blågrønne strukturer som vann, elver, sjøkant og grønne områder kan bidra til å avlede flomvann og skape nye økologiske korridorer. Her fra Håsteinarparken på Laksevåg, der elven er hentet opp i dagen.

4. **BIOLOGISK MANGFOLD:** Et mål i KPA2018 er å bevare byggeland og beskytte områder med spesielle naturmiljøer. Bildet viser insektshotellet på Storetveitmarken.

Bergen med egen ByLab

Bergen kommune har tatt i bruk en ny metode for best mulig byutvikling.

For å samarbeide tettere med byens innbyggere, næringsliv, akademia, forskningsmiljø og andre sentrale interesser i bystedsutviklingen, har Bergen kommune tatt i bruk konseptet med ByLab (bylaboratorium). ByLab skal være en nøytral arena for dialog, samarbeid og samskaping. Målet er økt engasjement og eierskap til prosessene i byutviklingen. Bergen kommune har allerede gjennomført ByLab om utvikling av Dokken og om boligpolitikk. Følg med på [w \[bergen.kommune.no/bylab\]\(http://bergen.kommune.no/bylab\)](http://bergen.kommune.no/bylab)

Finner styrke i et aktivt liv

Trening og daglige turer holder kroppen i gang. Musikk og møter med mennesker gir livsglede.

TEKST OG FOTO: KRISTIN B. HAUGE KLEMSDAL

PÅ TUR: Før hun brakk lårbeinet ville ikke Anna Maria Bilstad Dworak bruke rullator ute. Det har hun angret på. Nå er den fast følgesvenn på hennes daglige turer. – Rullatoren gir meg en sikkerhet som er god å ha, sier hun.

Anna Maria Bilstad Dworak (85) lever et god liv, tross utfordringer med helsen. Hun bor idyllisk til på Nordnes, i et 300 år gammelt hvitt trehus. – Dette har vært hjemmet mitt i 47 år. Jeg elsker atmosfæren i huset, sier hun.

Dworak er enke, og deler boligen med datteren Maria og hennes familie. I den koselige leiligheten i første etasje har hun alt hun trenger. 85-åringen gjør ikke så mye husarbeid lenger, men maten lager hun selv.

– I tillegg kommer hjemmesykepleien innom hver dag og hjelper meg, forteller hun.

Går tur hver dag

Anna Maria Bilstad Dworak har en lang yrkeskarriere bak seg. Hun er utdannet sykepleier og har jobbet som jordmor på KK i mer enn 40 år. Ektemannen Franz var musiker og spilte fagott i Harmonien. Musikken har vært en viktig del av livet, og er det fortsatt.

– Jeg går på torsdagskonserten til Harmonien hver uke. Grieghallen er mitt andre hjem, sier hun.

Dworak er glad i å reise og oppleve ting. I sommer har hun vært både i København og Wien sammen med familiemedlemmer.

– Jeg holder meg aktiv og går en tur ut hver dag, uansett vær. Vanligvis går jeg til byen for å spise lunsj, forteller Dworak.

– Mange eldre snakker mye om sykdom. Det er nedbrytende. Jeg har bare yngre venner, bortsett fra en god venninne på 94.

Begynte å trene

Dworak har hatt god bruk for sin positive livsinnstilling. Helsen har flere ganger fått en knekk. For 10 år siden hadde hun et fall som skulle få alvorlige konsekvenser.

– Jeg hadde besøkt datteren min i Oslo og skulle fly hjem til Bergen. På Gardemoen falt jeg og slo hodet, forteller hun. Dworak fikk en hjerneblødning.

– Jeg lå i koma i to uker etter operasjonen på Haukeland og ble satt veldig tilbake. Etterpå var jeg på rehabilitering på Nordåstunet i flere måneder.

Før ulykken hadde Dworak falt flere ganger, og balansen var ikke så god.

– Jeg skjønnte at noe måtte gjøres, og jeg begynte å trene. Etter dette har jeg gått på treningssenter flere ganger i uken. Det har gjort meg både sterkere og stødigere, forteller hun.

Ble med på Hoftesterk

For vel et år siden hadde Dworak et nytt alvorlig fall. Denne gangen brakk hun lårbeinet rett i kanten ved lårhalsen. Hun legger ikke skjul på at det har vært tungt å komme seg tilbake i hverdagen.

– At jeg trente på forhånd, har nok vært viktig, mener hun.

Under rehabiliteringen på Ladegården sykehjem fikk hun tilbud om å delta på «Hoftesterk». Dette er kommunens treningstilbud til hjemmeboende eldre som har hatt hoftebrudd eller lårhalsbrudd. «Hoftesterk» består av individuelt tilpasset, progressiv og intensiv styrke- og balansetrening to ganger i uken i tre måneder.

– Treningen har vært veldig bra. Jeg har hatt stor nytte av den, mener Anna Maria Bilstad Dworak.

85-åringen ser fortsatt lyst på livet, og har ingen planer om å sette seg ned i godstolen.

– Jeg har vært så dårlig til beins, men nå har jeg kommet meg veldig. Og jeg kan jo ikke sitte og sløve!

– Jeg kan jo ikke sitte og
sløve
Anna Maria Bilstad Dworak

Fem gode seniorråd

Du kan i stor grad påvirke alderdommen din.

TEKST: ENDRE HOVLAND

1. Gi deg selv nye utfordringer

Seniorlivet er en livsfase som gir større mulighet for personlig utvikling og frihet. Du får mer ut av denne tiden hvis du tenker gjennom hva du vil bruke dagene til. Kanskje har du en hobby du vil bruke mer tid på, eller er du klar til å gripe nye muligheter som åpner seg? Alderdommen kan være en veldig givende tid for den som vil lære noe nytt, oppsøker utfordringer og prøver seg på nye ting.

2. Vær aktiv i hverdagen

Aksept at kroppen blir eldre, men husk at du kan gjøre mye for å holde den i form. Det viktigste er at du fortsetter å gjøre mest mulig selv i hverdagen din; da bevarer du funksjonsnivået ditt lenger. Alle hverdagsaktiviteter teller – du kan holde deg i ganske god form gjennom hagearbeid eller handling og matlaging.

Det er aldri for sent å starte med trening, det har stor effekt på funksjonsnivået og kan senke den fysiologiske alderen. Folkehelseinstituttet anbefaler eldre å være fysisk aktive minst 150 minutter (moderat intensitet) eller 75 minutter (høy intensitet) i uken. Øvelser for muskelstyrke og balanse bør gjøres flere ganger i uken. Aktiviteter som stimulerer hjernen er også viktig, for dette kan forebygge demens.

Når du slutter i arbeid, må du kanskje finne nye måter å dekke behovet for sosial kontakt på. Det er en god investering å holde kontakt med venner og oppsøke steder som gir mulighet for sosialt samvær. Du kan bidra i frivillig arbeid i lag og organisasjoner eller gi en hjelpende hånd til brukere av kommunens tjenester. Frivillig arbeid gir verdifull sosial kontakt, og du blir en viktig person for andre mennesker.

[w bergen.kommune.no/frivillig](http://bergen.kommune.no/frivillig)

3. Velg bolig som passer

Er boligen din egnet til å bli gammel i? For noen gir det god livskvalitet å fortsette å bo i huset sitt med trapper og hage. For andre kan det være naturlig med bolig på ett plan med tilgang til heis som gjør at de fortsatt kommer seg ut. Ta grep om boligsituasjonen når du merker endringer i helsen hos deg eller partneren din.

4. Utnytt teknologien

I dag er det mange gode hjelpemidler som kan

lette hverdagen dersom du ikke klarer å opprettholde funksjonen din ved hjelp av opp trening. Kontakt en ergoterapeut eller fysioterapeut i kommunen for veiledning i hjelpemidler. Små hjelpemidler som praktiske kjøkkenredskaper kan du kjøpe selv.

Kommunen tilbyr velferdsteknologi som øker tryggheten i hverdagen. Du kan søke forvaltningsenheten om å få alarmer som gir raskere hjelp ved uhell, for eksempel trygghetsalarmer, GPS-alarm og sensorteknologi som registrerer om du faller, åpner ytterdøren om natten eller blir borte fra sengen i lengre tid om natten.

5. Benytt deg av kommunens hjelp-til-selvhelp-tjenester

De siste årene har kommunen etablert flere tilbud som hjelper deg til å klare deg selv. For å delta på tilbudene må du være motivert til å gjøre en innsats. Dette er viktig for at hjelpen skal ha varig effekt.

Hverdagsrehabilitering hjelper deg med opp trening etter et funksjonsfall. Du får også hjelp med å tilrettelegge boligen din. Målet er at du fortsatt skal klare daglige gjøremål og aktiviteter som er viktige for deg.

Seniorkurs er et nytt tilbud for unge eldre fra 65 til 75 år. Kurset består av seks samlinger der tema er fysisk aktivitet, kosthold, bolig, brannforebygging, velferdsteknologi, frivillig arbeid, nettverk, og det å leve med belastninger. Planlagt oppstart er 21. oktober og kursavgiften er 500 kroner. Påmelding til Frisklivs- og mestringssenteret på telefon 53 03 53 80, eller på e-post til: frisklivogmestring@bergen.kommune.no

Kommunen har også flere ulike trenings-tilbud for seniorer:

- «Sterk og stødig» er trening i gruppe for deg over 65 år som merker at du av og til er litt ustø. Her vektlegges styrkeøvelser for beina og balansetrening.

- «Trygg på to bein» er et tilbud for hjemmeboende eldre som er i risikogruppen for å falle.

- «Hoftesterk» er et treningstilbud til hjemmeboende eldre som har hatt hoftebrudd eller lårhalsbrudd. Les mer om tilbudene på

w.bergen.kommune.no

Set Bergen på kunstkartet

FOTO: THOR BRØDRESKIFT

FOTO: DANIELA RAMOS ARIAS

Frå 5. september

til 10. november inviterer

Bergen Assembly

bergensarar og tilreisande

til å utforske Bergen med nye

auge. Kommunens visjon er

at kulturbyen Bergen er

i front internasjonalt.

TEKST: NINA BLÅGESTAD

Eg trur det finst noko for ein kvar smak på Bergen Assembly. Eg oppmodar bergensarar til å ta del og utforske kva som finst, seier direktør Ingrid Haug Erstad.

Ho leiar kunstmønstringa som blir arrangert for tredje gong i haust. Den omfattar utstillingar og ein serie arrangement som skjer på ulike plassar i Bergen. Over 60 bidragsytarar er med i årets versjon, som har tittelen, «Actually, the Dead Are Not Dead». Bergen Assembly er eit heileigd kommunalt aksjeselskap og alle arrangementa er gratis. Til opningshelga kjem det publikum og presse frå heile verda.

Ny møteplass open for alle

Bergen Assembly har fire delar. Den eine er alle utstillingane på dei ulike utstillingsinstitusjonane rundt i byen. Det andre er lokalet Belgin, som ligg på grunnplan i Kode 2 og er opent for alle.

– I Bergen har vi ikkje «piazzaer», der folk samlast. Det er få ikkje-kommerisielle stader der ein ikkje treng å kjøpe noko. Her kan barnehagarbarn ete nista si og organisasjonar som sjølv ikkje har lokale halde møter, fortel Erstad. Lokalet er gratis og opent fram til november.

Ein tredje del er Parliament of Bodies, ei heil natt med diskusjonar, musikk, performance, dans, filmvisning og ritual.

– Eg oppmodar alle om å få med seg arrangementet under opningshelga, det er ei heilt spesiell oppleving, seier Erstad.

Bli med på tur, spørsmålsskule eller kartteikning

Ein fjerde og viktig del av Bergen Assembly er formidling. Dei to bergensbaserte kunstnarane Daniela Ramos Arias og Stacy Brafield inviterer mellom anna til spasereturar kvar veke. Turane er gratis og har ulike tema.

– Det skal ikkje vere ein guida tur med foredrag, men at gruppa saman utforskar og snakkar seg gjennom ulike tema. Eit tema kan for eksempel vere utanforskap, eller andre tema frå Bergen Assembly, seier Daniela Ramos Arias.

Spørsmålsskulen er eit anna arrangement du kan vere med på kvar tysdag frå klokka 15.00 til 17.00. Det er ein stad for læring og undersøking, der målet ikkje er å finne svaret, men å skape nye spørsmål.

Kvar søndag under Bergen Assembly det kartteikning som står på program-

met. Mellom klokka 12.00 og 13.30 er det verkstad for alle aldersgrupper. Del-takarane blir invitert til å utforme ulike typar kart, for eksempel kart over sam-talar.

Bergen Assembly har også et eget prosjekt for skuleborn, «Forestilte frem-tider», gjennom Den kulturelle skulesek-ken. Yngre og eldre elevar skal sjå utstil-lingane saman og snakke saman om kva dei opplever.

Sjå Bergen på nytt

Ein annan serie formidlingsaktivitetar er «Bergen Assembly formidler Bergen».

– Vi vil at kunstnarane skal hjelpe oss å sjå på Bergen med eit nytt blikk. Mel-lom anna skal vi vitje Botanisk hage på Milde og sjå på freskene i gamle Bergen Børs, seier Erstad.

Eit av måla for Bergen Assembly er å bidra til nye nettverk, ikkje berre innan-for kunstfeltet.

– Mellom anna samarbeider gruppa «Feminist Health Care Research Group» med Botanisk hage om eit prosjekt om medisinske plantar i eit historisk perspektiv. Eit anna prosjekt tar for seg urkorn og såkorn for framtida, og samarbeider med norske bønder. Vi ynskjer å skape nettverk som varar også etter festivalen, seier ho.

Internasjonal visjon for Bergen

– Informasjon om Bergen som kulturby er etterspurt i utlandet, seier Øyvør Johnson, direktør i Fagavdeling for kunst og kulturutvikling.

Visjonen for Bergen kommune er at kulturbyen Bergen skal vere i forkant internasjonalt.

OPEN MØTEPlass: Frå april til november fungerer lokalet Belgin i Rasmus Meyers allé som ein open stad for arbeid og aktivitetar, samstundes som det er møtestad og offentlig rom for Bergen Assembly 2019. Namnet på lokalet kjem frå den tyrkiske songaren Bergen, alias Belgin Sarilmiser (1958–1989), som tok artistnamnet sitt etter Bergen.

FOTO: NINA BLÅGESTAD

TUR: Formidlingsleiar Daniela Ramos Arias inviterer kvar veke under Bergen Assembly til å bli med på gåtturar rundt omkring i sentrum. På turane blir ulike tema frå Bergen Assembly undersøkt gjennom samtale og diskusjon. Turane går kvar torsdag klokka 16.00 og kvar laurdag klokka 14.00 og er gratis. Møt opp utanfor Rasmus Meyers allé 3.

– Det betyr at vi arbeider lokalt, men heile tida med eit internasjonalt bakteppe. Det betyr høg kvalitet, at vi gjer kunst- og kunstfeltet i byen så interessant at kunstnarar og kulturleiarar vil kome til oss, seier Johnson.

Det gjeld heile det profesjonelle kunstfeltet: innan musikk, visuell kunst, litteratur, og spill – alle sjangrar. Johnson seier at ei utvikling dei seinare åra på kunstfeltet er etablering av nettverk.

– Mellom anna er Spillmakerlauget blitt ein modell for andre som ynskjer å satse på spillindustri. VISP er eit nettverk innan det visuelle kunstfeltet som er blitt ein viktig referanse for andre i Noreg, seier ho.

Planar dei neste ti åra

Bystyret i Bergen har vedteke tre store og viktige planar for kunstfeltet som gjeld dei neste ti åra. «Kunstplan for Bergen 2018–2027» handlar om satsingar i dei ulike sjangrane. Den inneheld tiltak for at kulturbyen Bergen skal vere ein internasjonal kunstby som satsar både smalt og breitt, er synleg, samfunnsrelevant og framtidsretta, og som vågar å gå nye vegar.

– Eit nytt og viktig tiltak i planen er satsing på kritikk. Utan offentlig debatt blir kunsten mindre synleg og derfor òg mindre relevant. Vi har allereie gjort tiltak, som å støtte kritikarar og å få viktige tidsskrift som Vagant og Kunstkritikk attende til Bergen.

«Amatørkulturplan for Bergen 2018–2027» handlar mellom anna om tilskotsordningar og ressursar som kan kome amatørkunstfeltet til gode.

– Det produserast masse nyskapande

NOKO FOR ALLE: Direktør Ingrid Haug Erstad oppmodar bergensarar til å ta del i Bergen Assembly. Klossane er kunstverket LOGOS av den gresk-norske kunstnaren Andreas Angelidakis som har samla sitat frå ulike inspirasjonskjelder og syner dei på ein ny måte.

innhald i Bergen. Rekruttering, deltaking og lokal er viktige tema i planen, seier Johnson.

«Kulturarenaplan 2019–2030» tar for seg kvar vi vil finne kunst og kultur. Mellom anna Åsane kulturhus som skal stå ferdig neste år, Sentralbadet scenekunsthus, nytt kulturhus i Fyllingsdalen og planar for USF-kvartalet.

Kommunens planar skal sikre langsiktig arbeid og spegle behova og prioriteringar på dei ulike felta.

– Dette fører til at bergensarane får eit breitt og variert kulturtilbod. Det skal vere noko for alle, seier Johnson, og legg til at planane også peikar på eit ynskje om ei digital plattform som kan synleggjere det store kulturtilbodet som finst.

Ho meiner det som kjenneteiknar Bergen som kulturby, er nettopp at den både breitt og smalt held høg kvalitet og mange flinke aktørar, festivalar, institusjonar og verksemdar.

– Det eg ynskjer meg framover er eit stort kulturbudsjett! Kvifor? Kultur er fellesskap, du blir utfordra og det setter i gang refleksjon. Det gjer byen attraktiv, seier ho.

Sjå meir på [w. bergenassembly.no](http://w.bergenassembly.no)

Tips til kulturaktivitetar i haust

Popp innom eit laurdags-tilbod for barnefamilier

PopLAB–kreativverkstad–utvidar tilbodet til ein ny bydel i haust. No kan du utforske din kreativitet også på Vestkanten, i tillegg til Oasen senter og Åsane kultursenter. Verksteda er gratis og opne for alle. Har du heller lyst til å oppleve ei fram-syning? Då bør du sjekke kva slags Barmelørdag-framsyning som finst nær deg. Er du nær sentrum kan du ta ein tur til Barnas kulturhus, som har tilbod til barnefamiliar kvar laurdag.

Nye tilbod for barn og unge

I Loddefjord vil det i løpet av hausten dukke opp nye tilbod for barn og unge i samband med revitaliseringa av Elvetun ungdomshus. I Sandviken har det opna eit nytt tilbod for ungdom på Rothaugen skole. Det finst elles tilbod for barn og unge i dei fleste bydelar – sjekk nettsida til kommunen.

Vær kreativ eller bli med på den kulaste turen

Det finst fleire kreative klubbtilbod tilrettelagt personar med utviklingshemming. Både i Åsane, i Loddefjord og på Løvstakksiden kan du teste aktivitetar som teikning, mal-ing, keramikk, foto og film. Vil du heller vere ute? KulTur er søndags-turar tilrettelagt personar med utviklingshemming. I haust blir det tre turar ulike steder – den fyrste turen er 29. september og går til Lange-skogen. Turane har også kulturinn-slag. Fleire tilrettelagde tilbod finn du på nettsida.

Lær noko nytt – del det du kan!

5. og 6. oktober er det tid for aktivitetshelga Fun Palaces, der folk samlast i nærmiljøa for å dele kunnskap og lidenskapar. Du kan delta på tre ulike vis: du kan vitje eit «palass» og lære noko nytt av andre, du kan vere med som bidragsytar og dele ein kunnskap eller lidenskap med andre, eller du kan arrangere ditt eige Fun Palace i ditt nærmiljø. Fun Palaces Bergen er eit samarbeid mellom Bergen kommune, Folkeakademiet, og personar og organisasjonar i de ulike nærmiljøa.

Les meir: [w funpalaces.no](http://w.funpalaces.no)

Kulturfest i nærmiljøa

I oktober og november viser heile fem ulike bydelar fram kva dei har å by på av lokalt kultur- og organisasjonsliv. Det blir konsertar, fram-syningar, foredrag og aktivitetar. Gå ikkje glipp av dine lokale kultur-dagar!

• Kulturdagar i Fana og Ytrebygda: 19.–27. oktober
• Kulturdagar i Fyllingsdalen og Laksevåg: 19.–27. oktober
• Kulturfest Åsane: 25. oktober–3. november

[w. bergen.kommune.no/kultur](http://w.bergen.kommune.no/kultur)

FOTO: LARS SVENKERUD

FOTO: TRUDE KRAAF

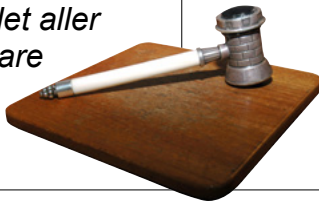

FOTO: BERGEN KOMMUNE

Politikk på 1-2-3

Ved å lese denne siden, får du med deg det aller viktigste som skjer i politikken i Bergen. Bare saker som er endelig vedtatt omtales her.

[w bergen.kommune.no/politikk](http://bergen.kommune.no/politikk)

DET POLITISKE SYSTEMET I BERGEN

BYRÅDET

Byrådet er Bergens byregjering. Byrådet kan fatte vedtak innenfor store deler av kommunens virksomhet. I saker der byrådet ikke har nødvendige fullmakter, kommer byrådet med forslag til vedtak. Sakene sendes så videre til behandling i bystyret.

BYSTYRET

Bystyret fungerer på samme måte som Stortinget gjør på nasjonalt nivå. Flertallet i bystyret bestemmer hvem som skal danne byråd. Bystyret vedtar også overordnede mål, prinsipper, strategier og planer for kommunens virksomhet, samt kommunens budsjett.

Siden forrige utgave av Bergenseren har bypolitikerne fattet vedtak i blant annet disse sakene:

SKOLE OG BARNEHAGE

Bystyret har vedtatt endelig reguleringsplan for nye **Holen skole**. Planen legger opp til et nytt kompakt skolebygg med gymsal og uteareal.

Bystyret vil i neste periode starte arbeid med å innføre **gratis SFO**. I første omgang skal SFO bli gratis for barn på 1. trinn.

Norheim barnehage i Olsvik bytter navn til **Olsvikparken barnehage**. Det har byrådet vedtatt.

KULTUR OG IDRETT

Bystyret har vedtatt å endre rammebetingelser for utvikling av **Sentralsbadet**. Vedtaket gjelder heving av taket over bassengdelen, samt at et mulig påbygg på inntil fire etasjer blir tatt med i det videre arbeidet.

Byrådet har inngått avtale mellom Bergen kommune og Bergen bymuseum om den gamle hovedbrannstasjonen i sentrum. Formålet er å realisere **brannhistoriske museum**.

Bystyret har behandlet et skriftlig spørsmål om å etablere et **«Fysak light» på Sandsli**. Fra før har Bergen Fysak på Sletten og Melkeplassen. Bystyret har bedt byrådet se på egnede tomter for Fysak i Fana og Ytrebygda.

Byrådet har lagt frem **Kunsthformidlingsplan for barn og unge**. Byrådet er særlig opptatt av barn og unges rett til å oppleve og utøve kultur. Planen viser hvordan Bergen kommune skal hjelpe til med å gi barn og unge et kunst- og kulturtilbud av høy kvalitet.

HELSE OG OMSORG

Byrådet vil etablere et **Krisesenter for personer i aktiv rus**.

Bystyret har vedtatt fremdrift for Plan for **tenester til utviklingshemmede**.

Bystyret har behandlet et privat forslag om **vaksinering av alle barn i Bergen**, og ber byrådet om tiltak for å øke bevisstheten rundt barnevaksinasjonsprogrammet.

Byrådet har vedtatt at Bergen går inn for å bli vertskommune for et **regionalt samarbeidsorgan for forskning, innovasjon og utdanning i helsesektoren**.

FOTO: ANN-KRISTIN LOODTZ

FOTO: ASLE BENITZEN

Bystyret har vedtatt planen Et **eldrevennlig Bergen - Seniorplan for Bergen kommune 2019–2024**. Den inneholder en rekke tiltak som skal gjøre det bedre for eldre i byen.

Byrådet har fordelt tilskuddsmidler til **helse- og omsorgssektoren 2019** og tilskudd til organisasjoner og lag som driver frivillig virksomhet innen **eldreformål**.

Bystyret har fått statusmelding for **sykehjem i Bergen** og kunnskapsgrunnlag for sosialtjenestene.

BYMILJØ

Byrådet har lagt **gåstrategi** for Bergen ut på høring. De ber også om innspill til

sjøfrontstrategi for Bergen, sentrale deler, samt **sykkelstrategi for 2019–2030**, som skal sikre bedre tilrettelegging for syklende.

Bystyret har nå endelig vedtatt **Kommuneplanens arealdel 2018–2030**. KPA2018 legger vekt på en tydelig og stram arealstrategi. Se side 12 og 13.

Byrådet har lagt frem plan for **«Smartere plastbruk i Bergen kommune»**. Byrådets mål er å ha kvittet seg med alle plastprodukter som er vurdert som unødvendige innen utgangen av 2021.

Bystyret har vedtatt **arkitekturstrategien Arkitektur+ for Bergen**. Strategien skal bidra til å styrke byens egenart og særpreg og er kommunens viktigste arkitekturpolitiske dokument. Bystyret

har også vedtatt **kulturminnestrategi for Bergen, «Identitet med særpreg»**. Den utgjør første del av kommunedelplan for kulturminner for Bergen.

Byrådet vil ha plan- og designkonkurranse for **bystrand og ny Lungegårdsark** i sentrum.

Bystyret har sluttet seg til ny **byvekstavtale** der flere omegnskommuner er kommet med. Avtalen forplikter partene i avtaleområdet til å nå målet om nullvekst i personbiltransporten.

Bystyret har godkjent oppstart av det omfattende arbeidet med å **transformere Dokken og Jekteviken**. Bystyret ønsker at tomme lokaler kan tas i bruk allerede før havnen er flyttet ut.

Bystyret avsluttet møtet før sommeren med å slutte seg til forslaget om å erklære en **klimakrise**, og vil gå foran som en bærekraftig og klimasmart kommune.

ADMINISTRASJON

Byrådet har gitt orientering om **økonomiske perspektiver for kommunen 2020–2029**.

Byrådet har vedtatt **handlingsplan for etisk og rettferdig handel 2019–2020**. Handlingsplanen inneholder tiltak som følge av strategien «Bergen – en aktiv fairtradeby. Strategi for etisk og rettferdig handel 2018–2022» vedtatt av bystyret i juni 2018.

Byrådet har vedtatt å starte reguleringsplanarbeid for **Rådhuskvartalet**.

Byrådet har lagt frem liste med **aktuelle kommunale eiendommer** som kan selges.

Rune Bakervik (Ap) er oppnevnt som ny byråd for byutvikling. Bakervik ble oppnevnt som ny byråd 24. juni og tok over etter Anna Elisa Tryti.

FOTO: ANN-KRISTIN LOODTZ

TEKST NINA BLÅGESTAD

VIL DU VITE MER OM DISSE OG ANDRE SAKER?
SE UNDER BYRÅD/BYSTYRE OG «BEHANDLEDE SAKER» PÅ w.bergen.kommune.no/politikk

Møtespesialisten

JOBBER MIN

NAVN: Caroline Larsen Tvedt

ALDER: 24 år

STILLING: Møtevert i helse- og omsorgsetatene i Bergen kommune.

AKTUELL MED: Fikk fast stilling etter praksisperiode gjennom Helt med-ordningen.

TEKST OG FOTO: NINA JOHNSEN

Hva består jobben i?

– Sammen med den andre møteverten holder jeg orden på alle møterommene i hele etasjen. Vi har en egen perm med bestillinger av møterom. Der skriver vi også ned hva de som booker møter ønsker av te, kaffe og vann. Vi lager kaffe og te, og bringer drikke, kopper og glass til møterommene. I tillegg rydder vi ut igjen etterpå. Vi sørger også for at det er rent og ryddig på kjøkkenet. En annen arbeidsoppgave er å gå med posten fra både 6. og 7. etasje her i Allehelgens gate 2 til

Innbyggerservice i Kaigaten. Samtidig henter jeg post opp igjen hit og sorterer brev og pakker i hyllene.

Hvilken bakgrunn har du?

– Tidligere har jeg arbeidet på Nordnes verksteder på Bønes og Matvarehuset i Olsvik. Jeg ble tipset om stillingen som møtevert i kommunen av en jeg kjenner ganske godt. Det var hele 19 som søkte, og det var kun plass til to personer. Jeg var heldig som ble plukket ut til å få komme på intervju. Det gikk bra, og

jeg ble kalt inn til et andregangsintervju. Allerede dagen etter ble jeg tilbudt jobben gjennom Helt med-ordningen, sier hun og forklarer at Helt med-ordningen innebærer at personer med utviklingshemming blir inkludert i det ordinære arbeidslivet.

Hva er det beste ved jobben?

– Jeg synes det er kjekt å hjelpe til når kollegaene mine skal ha møter. I tillegg jobber jeg sammen med mange hyggelige mennesker. De fleste husker navnet mitt, og vi får mye skryt for jobben vi gjør til møtene og på kjøkkenet. Det aller beste med jobben er nok at det er sosialt. Alle smiler og sier hei. Vi har et godt arbeidsmiljø.

Er det noe du gjerne skulle forandret på?

– Nei, ingenting. Jeg trives veldig godt. Her har jeg tenkt å bli i lang tid, avslutter Caroline Larsen Tvedt med et smil.

Fest på Festplassen i 1928

TEKST: NINA BLÅGESTAD

FOTO: ATELIER K.K. BERGEN. FRA ARKIVET ETTER LANDSUTSTILLINGEN I BERGEN 1928. BERGEN BYARKIV

Det er ikke noe nytt at Bergen er god på store arrangementer. I disse dager preger kunstriennalen Bergen Assembly byen, og vi lever på minnene av Hansadager, sykkel-VM og Tall Ships Races mens vi lader opp til Bergens 950-årsjubileum neste år. I 1928 var det Landsutstilling i Bergen for tredje gang. Det var en stor utstilling som gikk over hele sommeren. Det ble satt opp kunstneriske byggverk, paviljonger og mindre utstil-

lingsbygninger. Utstillingen inneholdt også et forlystelsesområde med pariserhjul og berg- og dalbane. Den store utstillingen fant sted rundt Smålungeren og på vannet var det robåter og gondoler. Landsutstillingen ble åpnet av Kong Haakon VII, og til tross for kaldt og dårlig vær skal over 600.000 personer besøkt den. Bildet er sannsynligvis tatt av den kjente fotografen Knud Knudsen, opplyser Bergen byarkiv.

LØS OG VINN

Hvilke datoer kan du bli med på Fun Palaces rundt om i Bergen?

Hva heter det nye systemet for digital kommunikasjon mellom foreldre og barnehager, SFO og skoler?

Hvor mange partier stiller liste ved kommunevalget i Bergen?

SEND SVARENE TIL:

bergen.seren@bergen.kommune.no eller: Bergen kommune, Seksjon informasjon, Bergen Rådhus, postboks 7700, 5020 Bergen

Merk sendingen «Løs & Vinn». Husk å oppgi navn og postadresse. Vinnene annonseres i neste utgave av Bergenseren.

Vi trekker ut én hovedvinner som får to gavekort, mens to andre vinnere får ett gavekort på én film fra Bergen Kino.

VINNENE FRA NR 2 • 2019: Morten Georg Olsen, Bergen Mette Kavlie Bragstad, Godvik Karen-Margrete Hovland, Bergen

BYOMBUDET HJELPER DEG

Byombudet skal arbeide for at det i den kommunale forvaltningen ikke blir gjort urett mot den enkelte borger.

Kontakt
byombudet@bergen.kommune.no
Telefon: 55 56 64 04

FOTO: MARIUS SOLBERG ANFENSEN

JANICKE KILIAN
HOS BYOMBUDET

Tilsynsordning for personer med utviklingshemning og nedsatt funksjonsevne

Bergen kommune har en tilsynsordning rettet mot kommunens tjenester til barn og voksne med utviklingshemning eller nedsatt funksjonsevne. Ordningen er en del av byombudets virksomhet og har en egen rådgiver i 100 prosent stilling.

Brukerorganisasjonene er viktige samarbeidspartnere til ordningen. Gjennom faste møter kan organisasjonene ta opp tema som angår deres medlemmer. Utfordringer som avdekkes, tas opp med etatsledere og ansvarlig byrådsavdeling.

Ordningen innebærer at enten du selv mottar tjenester, eller du er verge eller pårørende, kan du ta kontakt for å få informasjon, råd eller veiledning. Dersom du er uenig i, eller er usikker på et vedtak, kan du få hjelp til å skrive en søknad eller til å utforme en klage. Rådgiver kan også bli med på møter med kommunen. Deltakelse på møter kan dempe konfliktnivå og bidra til en løsning på saken.

Hvis du ønsker bistand i en sak som gjelder kommunens tjenester for personer med funksjonshemming eller utviklingshemming, kan du ringe 55 56 61 45. Det er også mulig å bestille time for et møte.

Kontaktperson er rådgiver Janicke Kilian.

Kontaktinformasjon

SENTRALBORD BERGEN KOMMUNE

55 56 55 56

HUSK KOMMUNETORGET

Kommunal informasjon i Bergens Tidende hver lørdag. Informerer om åpne politiske møter, planer, kulturaktiviteter og spesielle helse- og omsorgstilbud i kommunal regi. Du finner også viktige meldinger og oppfordringer til befolkningen.

DU MØTER OSS PÅ

FACEBOOK facebook.com/bergenkommune
INSTAGRAM instagram.com/bergenkommune_ung
CHAT bergen.kommune.no
TWITTER twitter.com/bergenkommune
E-POST postmottak@bergen.kommune.no

Kundesentre

INNBYGGERSERVICE, KAIGATEN 4

Hjelp til å finne frem i kommunal/offentlig forvaltning, internett for publikum
Tlf. 55 56 55 56 / 55 56 62 04 – Faks 53 03 16 40
Åpningstider mandag og fredag kl. 08.00–15.00, tirsdag–torsdag 08.00–20.00.
Bergen kommune, pb. 7700, 5020 Bergen
E innbyggerservice@bergen.kommune.no

Bergen Rådhus er for tiden stengt. Alle henvendelser til Bergen kommune går via Innbyggerservice.

ELEKTRONISK SPØRRETJENESTE

Still spørsmål til kommunen via nettpat/chat på bergen.kommune.no
Mandag – fredag kl. 08.00–15.00

BYOMBUDET

Byombudet skal arbeide for at det i den kommunale forvaltningen ikke blir gjort urett mot den enkelte borger.
Tlf. 55 56 64 04
E byombudet@bergen.kommune.no

BYMILJØETATEN

Tlf. 55 56 56 90
Johannes Bruns gate 12
Åpent kl. 08.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

PLAN- OG BYGNINGSETATEN

Tlf. 55 56 63 10
Johannes Bruns gate 12
Åpent kl. 08.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

BOLIGETATEN

Tlf. 55 56 65 76
Domkirkegaten 6A
Åpent kl. 09.00–14.30
(Mandag kl. 09.30–14.30)
Telefontid kl. 08.00–14.30

KEMNEREN

Tlf. 53 03 08 00
Nonnesetergaten 4
Åpent kl. 09.00–14.30, fra 15. september kl. 09.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

VANN- OG AVLØPSETATEN

Tlf. 55 56 60 00
Fjøsangerveien 68
Åpent kl. 08.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

GRAVPLASSMYNDIGHETEN I BERGEN.

Tlf. 55 59 32 00
E bergen@gravplass.no
W gravplass.no

Kommunens nødnumre

VAKTSENTRALEN

Vaktsentralen er åpen hele døgnet for melding av feil på vann, vei og kloakk.
Tlf. 55 56 78 15

NØD- OG BRANNSENTRAL

Felles for 30 kommuner i Hordaland og Sogn og Fjordane.
Ring 110

Forvaltningsenhetene i bydelene

Søknad om praktisk hjelp og bistand, middagslevering, hjemmesykepleie, psykiske helsetjenester, opphold i sykehjem, servicebolig, dagsentertilbud, avlastning, trygghetsalarm, omsorgslønn, støttekontakt, ledsagerbevis m.m.

SONE NORD

Arna, Bergenhus, Åsane
Tlf. 55 56 70 70

SONE VEST

Fyllingsdalen, Laksevåg
Tlf. 55 56 54 40

SONE SØR

Fana, Ytrebygda, Årstad
Tlf. 55 56 51 90

For spørsmål om egenbetaling opphold i institusjoner, kontakt Kemneren, tlf. 53 03 08 00. For spørsmål om egenbetaling for hjemmetjenester etc, kontakt forvaltningsenheten i din bydel.

FORVALTNINGSENHET PSYKISK HELSE

Søknad om tjenester til mennesker med psykiske lidelser.
Møllendalsveien 1a. Tlf 55 56 84 70.

Kulturkontor

ARNA OG ÅSANE KULTURKONTOR

Åsane senter 40
Tlf. 55 56 71 15

BERGENHUS OG ÅRSTAD KULTURKONTOR

Kong Oscars gate 54
Tlf. 55 56 92 10

FANA OG YTREBYGDA KULTURKONTOR

Østre Nesttunvegen 18
Tlf. 55 56 11 06

FYLLINGSDALEN OG LAKSEVÅG KULTURKONTOR

Håsteins gate 3
Tlf. 55 56 96 00

Helse og omsorg

NÅR LIV OG HELSE STÅR I FARE

Ring 113

BERGEN LEGEVAKT

Bergen helsehus, Solheimsgaten 9
Døgnapent – akutte henvendelser
Tlf. 116 117
Tlf. 55 56 87 00 (administrasjonen)

LEGEVAKTSTASJONEN I FANA

Kommunehuset på Nesttun
Wollert Konows Plass 2
Tlf. 55 56 13 00

LEGEVAKTSTASJONEN I LODDEFJORD

Vannkanten, Lyderhornsveien 353
Tlf. 55 51 33 70

LEGEVAKTSTASJONEN I ÅSANE

Åsane senter 38
Tlf. 55 56 70 00
Åpningstider for alle er mandag–fredag kl. 16.00–22.00, lørdag, søndag, helligdager kl. 12.00–18.00.

KRISESENTERET FOR BERGEN OG OMEGN

Døgnbemannet tilbud for voldsutsatte kvinner, menn og barn.
Tlf. 55 31 50 50

RÅDGIVNINGSKONTOR FOR HØRSELHEMMEDE OG DØVBLINDE

Tlf. 55 56 94 75 / 480 73 824
E radgivning.horsel@bergen.kommune.no

KOMMUNAL HJELPEMIDDELSERVICE

Korttidsutleie av hjelpemidler.
Kokstaddalen 43, 5257 Kokstad
Tlf. 53 03 48 80
E brukerservice.hjelpemiddelhuset@bergen.kommune.no

KREFTKOORDINATOR

Gir råd til kreftrammede og deres pårørende.
Tlf. 55 56 53 89 / 408 03 883
E kreftkoordinator@bergen.kommune.no

Barnevernet

Barneverntjenesten har kontorer i fire byområder. Kontaktinfo på **W** bergen.kommune.no

Nasjonal alarmtelefon for barn og unge:
Tlf. 116 111

BARNEVERNVAKTEN

Hverdager kl. 08.00–02.00
Helg kl. 17.00–02.00
Tlf. 55 36 11 80
Evt. via politi 02800

BARNE- OG FAMILIEHJELPEN

Ungdom og familier som trenger råd og veiledning, kan henvende seg direkte, uten henvising, for å få hjelp.
Arna/Åsane: tlf. 408 07 301
Bergenhus/Årstad: tlf. 408 08 914
Fana/Ytrebygda: tlf. 408 08 939/55 56 12 83
Fyllingsdalen/Laksevåg: tlf. 408 08 937

Sosialtjenesten

NAV ARNA

SOSIALTJENESTE

Øyrane Torg, Ådnavegen 63
Postboks 193, Indre Arna, 5888 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV BERGENHUS

SOSIALTJENESTE

Valkendorfs gate 6, 5012 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV FANA SOSIALTJENESTE

Østre Nesttunvegen 8,
Postboks 3, 5852 Nesttun
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV FYLLINGSDALEN

SOSIALTJENESTE

Spelhaugen 18, 5147 Fyllingsdalen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV LAKSEVÅG

SOSIALTJENESTE

Vestkanten, 5. et. Loddefjordveien 2
Postboks 123, 5881 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV YTREBYGDA

SOSIALTJENESTE

Aurdalslia 10
Postboks 104, Sandsli, 5862 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV ÅRSTAD

SOSIALTJENESTE

Solheimsgaten 13
Postboks 7715, 5020 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV ÅSANE SOSIALTJENESTE

Åsane Senter 19
Postboks 14, 5826 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV KONTAKTSENTER

HORDALAND/PENSJON

Tlf. 55 55 33 34

Idrett

IDRETTSSERVICE

Tlf. 55 56 24 80
For åpningstider for kommunens idrettsanlegg, se bergen.kommune.no/idrett

FYSAK ALLAKTIVITETSHUS

Tlf. 53 03 96 90

W fysakbergen.no

Veterinærvakt

SMÅDYRVAKT

Tlf. 820 90 060.

HEST- OG PRODUKSJONS-DYRVAKT

Bergen sør, tlf. 480 72 422
Bergen nord, tlf. 409 12 088
Tilgjengelig hele døgnet unntatt hverdager kl. 08.00–16.00.